

Lectio Divina segédanyag

Advent 4. vasárnapja

C év - Lk 1,39-45

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Rácz Dávid, Haász Rebeka Anna, Görföl Tibor

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna, Mohay Réka

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből (Lk 1,39-45)

Hogyan lehet az, hogy Uram anyja jön hozzám?

Az angyali üdvözlés után Mária útrakelt, és a hegyek közé, Juda egyik városába sietett. Belépett Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, szíve alatt felujjongott a magzat, és a Szentlélek betöltötte Erzsébetet. Hangos szóval így kiáltott:

„Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! Hogyan lehet az, hogy Uram anyja jön hozzám? Mert íme, amikor fülemben csendült köszöntésed szava, örvendezve felujjongott méhemben a magzat! Boldog vagy, aki hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked!”

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,

Mária pedig felkelve, azokban a napokban elment sietve a hegyes vidékre Júda egy városába.

40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.

És bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἢ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἢ Ἐλισάβετ,

És történt, amikor Erzsébet hallotta Mária köszöntését, el kezdett ugrálni (táncolni) a magzat a méhében, és eltelt Szentlélekkel Erzsébet.

42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

És nagy kiáltással felkiáltott, és mondta: „Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek a gyümölcse.

43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ;

És honnan van az nekem, hogy az Uramnak az édesanyja jött el hozzám?

44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

Ugyanis íme, amikor köszöntésed hangja megtörtént az én fülemben, el kezdett ugrálni (táncolni) ujjongással a magzat a méhemben.

45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

És boldog, aki hitte, hogy be fognak teljesedni azok, amiket az Úr mondott neki.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁹Exsurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iudae

³⁹Mária még ezekben a napokban útnak indult, és a hegyekbe sietett, Júda városába.

³⁹Mária pedig útra kelt azokban a napokban, és sietve elment a hegyek közé, Júda városába.

³⁹Azokban a napokban Mária útra kelt és a hegyek közé, Júda egyik városába sietett.

³⁹Fölkelvén pedig Mária azokban a napokban, nagy sietséggel méne a hegységbe, Júdának városába;

³⁹Azokban a napokban útra kelt Mária, és sietve elment a hegyvidékre, Júda egyik városába.

⁴⁰et intravit in domum Zachariae et salutavit Elisabeth.

⁴⁰Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet.

⁴⁰Bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

⁴⁰Zakariás házába érkezve köszöntötte Erzsébetet.

⁴⁰És beméne Zakariásnak házába, és köszönté Erzsébetet.

⁴⁰Bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

⁴¹Et factum est, ut audivit salutationem Mariae Elisabeth, exsultavit infans in utero eius, et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth

⁴¹Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel.

⁴¹És történt, hogy amint Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, felujjongott méhében a magzat, és Erzsébet eltelt Szentlélekkel.

⁴¹Alighogy Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, fölujjongott méhében a magzat és Erzsébetet eltöltötte a Szentlélek.

⁴¹És lőn, mikor hallotta Erzsébet Mária köszöntését, a magzat repese az ő méhében; és betelék Erzsébet Szent Lélekkel;

⁴¹Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, megmoccant a magzat a méhében.
Erzsébet eltelt Szentlélekkel,

⁴²et exclamavit voce magna et dixit: “ Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui.

⁴²Nagy szóval felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!

⁴²Hangosan felkiáltott: »Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse!

⁴²Hangos szóval fölkiáltott: „Áldottabb vagy te minden asszonynál és áldott a te méhednek gyümölcse!

⁴²És fennszóval kiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse.

⁴²és hangos szóval így kiáltott:

– Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!

⁴³Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me?

⁴³Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja jön hozzám?

⁴³De hogyan történhet velem az, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám?

⁴³Hogyan lehet az, hogy Uram anyja jön hozzám?

⁴³És honnét van ez nékem, hogy az én Uramnak anyja jön én hozzám?

⁴³Hogyan lehetséges, hogy az én Uram anyja jön hozzám?

⁴⁴Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exsultavit in gaudio infans in utero meo.

⁴⁴Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhembem a gyermek.

⁴⁴Mert íme, amint fülemben felhangzott köszöntésed szava, felujjongott a magzat méhembem.

⁴⁴Amint fölhangzott fülembem köszöntésed szava, örömtől repesett a magzat méhembem.

⁴⁴Mert ímé, mihelyt a te köszöntésednek szava füleimbe hatolt, a magzat örvendéssel kezdte repesni az én méhembem.

⁴⁴Mert íme, amint meghallottam köszöntésed hangját, ujjongva moccant meg méhembem a magzat.

⁴⁵Et beata, quae credidit, quoniam perficientur ea, quae dicta sunt ei a Domino ”.

⁴⁵„Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!”

⁴⁵„És boldog, aki hitt, mert be fog teljesedni, amit az Úr mondott neki.«

⁴⁵„Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked.”

⁴⁵„És boldog az, a ki hitt; mert beteljesednek azok, a miket az Úr néki mondott.

⁴⁵„Boldog, aki hitt abban, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki.

1.1.3. Behatárolás

Lukács Jézus születésének hírüladását követően (Lk 1,26-38), és János születésének leírása előtt (Lk 1,57-67) Mária és Erzsébet találkozását mutatja be (Lk 1,39-56). Ennek az epizódnak a határait világosan jelölik az időbeli és a helybeli meghatározások is ('azokban a napokban', 'Júda egyik városában', 'Zakariás házába', 'három hónapig' /Lk 1,39-40.56/). A szakasz két alegységből áll: Mária találkozása Erzsébettel, aki unokahúga köszöntésére, áldani kezdi Máriát, és fiát: Jézust (Lk 1,39-45), illetve Mária hálaéneke (Lk 1,46-55). Az általunk vizsgált perikópa tehát Mária és Erzsébet találkozásának első része (Lk 1,39-45).

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza, hogy:

- Mária, habár Isten Fiának Édesanyja, mégis elmegy segíteni idős rokonának, akit alázatos tisztelettel köszönt, s szolgál neki.
- Jézus és Keresztelő János szoros kapcsolata már az anyaméhtől kezdődik.
- Keresztelő János a Jézusra rámutató küldetését már az anyaméhtől, azaz a földi életének a kezdetétől végzi, s hűséges marad Mesteréhez mindhalálig.
- Erzsébet az őt betöltő Lélek vezetésével Mária gyermekét, akit még noha nem látott, mégis áldott gyümölcsnek, Úrnak nevezi.
- A boldogság forrása az, amikor a hívó ember- Mária példájára- rábízta magát Isten Szavára, s eltelik Szentlélekkel.

- Mária az úton lévő hívó közösség mintaképe, és erőforrása is, aki a hegyes tájak által jelképezett nehézségeket is kiállja, mert tudja, hogy az Úr vele, sőt benne van (Lk 1,28).

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

μετὰ σπουδῆς (*metá szpúdész*): 'sietséggel, sietve' (Lk 1,39)

Ez a szókapcsolat csak kétszer fordul elő az Újszövetségben. Először utal Heródiás lányára, aki miután Heródes Antipas fejedelmet elbűvölte táncával, sietve bemegy hozzá, s anyja tanácsára, Keresztelő János fejét kéri tőle (Mk 6,25). Másodszor pedig a kifejezés Máriához fűződik, aki sietve elmegy idős rokonához: Erzsébethez, akinek a méhében Keresztelő János ujjongva ugrál (táncol), amikor hallja Mária köszöntését (Lk 1,39). Míg az első alkalommal egy gonosz cselekedetben való sietésről van szó, aminek következménye János halála lesz, addig a másik igehelyen Jézusnak, a teremtett világ urának az Édesanyja azért siet, hogy segítse Erzsébetet, akinek a méhében a magzat: János felujjong.

ἐσκίρτησεν (*eszkirtészen*): 'ugrált, rugdalózott, táncolt; el kezdett ugrálni/ rugdalózni/ táncolni' (Lk 1,31.41.44)

Ez a kifejezés csak a Lukács-evangéliumban található meg az Újszövetségben: kétszer vonatkozik Keresztelő Jánosra, aki édesanyjának a méhében el kezd rugdalózni, ugrálni, amikor Mária köszönti Erzsébetet (Lk 1,41.44). Egyszer pedig maga Jézus használja a boldogság mondások után: „Örvendjete az azon a napon, és ugráljatok, íme ugyanis nagy a ti jutalmatok a mennyben!” (Lk 6,23). Mindegyik alkalommal az öröm miatti ugrálásról, táncról van szó, ami abból adódik, hogy Szűz Mária szűz méhében már jelen van az emberré lett Isten Fia (Lk 1,41-45), illetve, hogy Jézus Krisztus teszi lehetővé, hogy az ember eljuthasson a menny boldogságába (Lk 6,23). A szó nem egy statikus, merev, hanem egy dinamikus, felszabadult, önfeledt, ünnepi magatartást fejez ki, ahogy egy kisgyermek tud ugrádozva örülni. A keresztény öröm forrása tehát Jézus Krisztus, aki azért jött, hogy az állandó, a teljes, és az igazi boldogságot ajándékozza minden embernek (Jn 15,11; Fil 4,4).

ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου (*epleszthé pneumátosz hágiú*): 'eltelt, megtelt, betelt Szentlélekkel' (Lk 1,41)

Sajátosan lukácsi szókapcsolatról van szó, ami valakinek a Szentlélekkel való eltelését fejezi ki (Lk 1,15.41.67; ApCsel 2,4; 4,8.31; 9,17; 13,9). A szenvedő nyelvtani szerkezet arra utal, hogy ennek nem az ember, hanem Isten a forrása. A Lélek ajándéka ez, aki betölti az embereket, tehát nem lehet kikényszeríteni az Ajándékot.

Az Úr angyala tájékoztatja Zakariást, hogy fia János, el fog telni Szentlélekkel (Lk 1,15), majd Erzsébet és Zakariás is eltelnek a Lélekkel, s áldani kezdik Máriát és Jézust (Lk 1,41-42), illetve Istent (Lk 1,67-68). Az apostolokat pünkösdkor betölti a Szentlélek, akik különböző nyelveken kezdenek el beszélni (ApCsel 2,4). Majd a Lélek eltölti Pétert, aki bátran szól a nép vezetőihez (ApCsel 4,8), az imádkozó keresztények egy csoportját, akik hirdetik az evangéliumot (ApCsel 4,31), illetve Pált is, aki visszanyeri látását (ApCsel 9,17), s később határozottan fellép Elimász varázslóval szemben (ApCsel 13,9).

Ezek az igehelyek arra világítanak rá, hogy, amikor a Szentlélek betölt valakit, akkor az egy pünkösdi eseménynek számít az egyén, a közösség életében, mert megújít, megerősít az evangélium hirdetésében, s megtanít áldani és dicsőíteni Istent. A Szentlélekre tehát szüksége van az embernek, akit ezáltal arra hív az evangélista, hogy hívja minden nap a Lélek Ajándékát.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

1,15 "Mert nagy lesz az Úr előtt, bort és mámorító italt nem fog inni, hanem már anyja méhében a Szentlélek fogja eltölteni."

11,27 "Még beszélt, amikor egy asszony a tömegből felkiáltott: „Boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál!”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Jn 20,29 "Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

MTörv 28,4 “Áldott lesz méhed gyümölcse, földed termése, jószágod ivadéka, teheneid ellése és juhaid szaporulata.”

Bír 5,24 “Legyen áldott az asszonyok közül Jáel, [a kenita Héber felesége], az asszonyok közül, akik a sátrakban laknak, legyen áldott.”

Jud 13,18 “Uzija pedig így szólt Judithoz: „Áldjon meg, leányom, a Magasságbeli Isten a föld minden asszonyánál jobban! S legyen áldott Isten, az Úr, az ég és a föld Teremtője. Ő vezérelt, hogy fejét vedd ellenségeink vezérének!”

2Sám 24,21 “És így szólt Arauna: „Miért jön uram és királyom szolgájához?” „Azért, hogy megvegye tőled a szérűdet – válaszolta Dávid. Oltárt akarok építeni az Úrnak, amiért elmúlt a népről a csapás.”

Zsid 11,11 “Sára is a hitében kapta az erőt, hogy előrehaladott kora ellenére anya lehessen, mert hűségeseznek tartotta azt, aki az ígéretet tette.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Órigenész

„A következő helyről: *Mária pedig útra kelt, és sietve a hegyekbe jött – addig a helyig, ahol azt mondja: hogy beteljesedjék mindaz, ami mondatott.*

A kiválóbbak jönnek a kevésbé kiválóakhoz, hogy azokat látogatásuk jótéteményében részesítsék. Így jött az Üdvözítő is Jánoshoz, hogy megszentelje keresztségét; s Mária is, mihelyt meghallotta az angyalt a hírrel, hogy benne az Üdvözítő fogantatott, s hogy rokona, Erzsébet is méhében fogant, útra kelt, és sietve a hegyekbe jött, és belépett Erzsébet házába. Jézus sietett ugyanis szíve alatt a még anyja méhében nyugvó János megszentelésére. Hiszen mielőtt Mária megérkezett volna, és üdvözölte volna Erzsébetet, nem ujjongott fel örömében a magzat Erzsébet méhében, de amint Mária kimondta a szót, amelyet az anyja méhében levő Isten Fia sugalmazott, tüstént felujjongott örömében a magzat, és Jézus ekkor tette először előfutárát prófétává. Bizony illet is, hogy Mária – aki a legméltóbb volt az isteni sarjra – az angyal hozzá intézett szavai után fölmenjen a hegyekbe, s a magasságokban időzzön. Ezért áll az Írásban, hogy útra kelt, és sietve a hegyekbe jött. Hiszen izgatottsága serénnyé tette, kellett, is, hogy nyugtalanul siessen, a Szentlélek a magasságokba vezessen s az Isten ereje védelmezze, amit már korábban beárnyékolta.

Eljött tehát Júda városába, Zakariás házába, és üdvözölte Erzsébetet. Nem kétséges, hogy Erzsébet, aki ekkor eltelt Szentlélekkel, fia miatt telt el, Nem is az anya volt az, aki először lett méltó a Szentlélekre, hanem, miután a még az anyja méhébe zárt János megkapta a Szentlelket, a fia megszentelése után telt el ő is a Szentlélekkel. Képes leszek hinni ebben, ha az Üdvözítővel kapcsolatban is valami hasonló derül ki. Máriát ugyanis akkor tölti el a Szentlélek, amikor méhében kezdi hordozni az Üdvözítőt. Nyomban ugyanis, hogy megkapta a Szentlelket, az Úr testének teremtőjét, s az Isten Fia a méhébe került, ő maga is betelt a Szentlélekkel.

Erzsébet pedig így szólt: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! De hogyan lehetséges az, hogy Uramnak anyja jöjjön énhozzám? Nem tudatlanságból mondja – különösen a Szentlélekkel eltelve –, mintha nem tudná, hogy az Isten akaratából jött hozzá az Úr anyja, hanem abban az értelemben, hogy „mivel szolgáltam rá”? „mely cselekedeteim oly nagyszerűek, hogy az Úr anyja jöjjön énhozzám?” *Íme, amikor meghallottam üdvözlésedet, fölujjongott örömében a magzat*

méhemben. Szent János lelke szent volt, s még anyja méhébe zárva, még a világra jövétele előtt tudott arról, akit Izrael nem ismert föl, ezért ujjongott fel, de nem is csak egyszerűen felujjongott, hanem örömeiben ujjongott fel. Megérezte ugyanis, hogy Ura jött el azért, hogy a szolgát megszentelje, még mielőtt anyja méhéből kijött volna. Bárcsak velem is megtörténne, hogy a hitetlenek oktalannak mondanak, mert ilyeneket hiszek! Az eredmény és az igazság maga mutatja meg, hogy nem oktalanságba, hanem bölcsességbe vettem hitemet, amit ugyanis ők oktalanságnak tartanak, az lesz számomra az üdvösség lehetősége. Mert ha az Üdvözítő születése nem lett volna égi és szent, ha nem lett volna benne valami isteni, ami fölülmúlta az emberek emberségét, tanítása sosem járta volna át az egész világot.

(Órigenész: *Homiliae in Lucam VII*; Vanyó László fordítása)

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

Mária látogatása Erzsébetnél

MÁRIA – „BOLDOG, AKI HITT”

148. A hívő engedelmességet legtökéletesebben Szűz Mária valósítja meg. A hitben fogadta Mária a Gábor angyaltól hozott üzenetet és ígéretet, mert hitte, hogy „Istennél semmi sem lesz lehetetlen” (Lk 1,37 vö. Ter 18,14), és beleegyezését adta: „Íme, az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Erzsébet e szavakkal köszöntötte őt: „Boldog, aki hitt, mert beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki!” (Lk 1,45). E hit miatt hirdeti őt majd boldognak minden nemzedék.

MÁRIA ISTENANYASÁGA

495. Az evangéliumokban Máriát „Jézus anyjának” nevezik (Jn 2,1; 19,25 vö. Mt 13,55), a Szentlélek indítására már Fiának születése előtt „az én Uramnak édesanyjaként” ünneplik (Lk 1,43). Ő, akit Mária emberként a Szentlélek által fogant, s aki teste szerint valóban Mária Fia lett, nem más, mint az Atya örök Fia, a Szentháromság második személye. Az Egyház vallja, hogy Mária valóban Istenszülő (Theotokosz). (Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 251.)

IV. Krisztus Lelke az idők teljességében

JÁNOS, AZ ELŐFUTÁR, PRÓFÉTA ÉS KERESZTELŐ

717. „Volt egy Istentől küldött ember, kinek János volt a neve” (Jn 1,6). Jánost maga Krisztus, akit Szűz Mária nemrég fogant a Szentlélektől, „már anyja méhében” betöltötte „Szentlélekkel” (Lk 1,15 vö. Lk 1,41). Mária „látogatása” Erzsébetnél Isten látogatását valósította meg népénél (vö. Lk 1,68).

2675. Máriának a Szentlélek tevékenységével ezen egyedülálló együttműködése alapján dolgozták ki az egyházak az Isten Szent Anyjához szóló imádságot, oly módon, hogy az Krisztus - misztériumaiban megnyilvánuló - személyére összpontosul. A számtalan himnuszban és antifónában, melyekben ez az imádság kifejeződik, két, többnyire váltakozó mozgás figyelhető meg: az egyik „magasztalja” az Urat a „nagy dolgokért”, melyeket alázatos szolgálójával és általa minden emberrel tett (vö. Lk 1,46-55); a másik Jézus Anyjára bízva Isten gyermekeinek kéréseit és dicséreteit, mert ő ismeri az emberi természetet, amelyhez Isten Fia őbenne mint menyasszonyához kapcsolódott.

2676. A Máriához intézett imádság e kétirányú mozgása páratlanul fejeződik ki az „Ave Maria” imádságban.

„Üdvözlégy, Mária (Örvendj, Mária!)”. Az imádságot Gábor angyal Ave-ja, Üdvözlégy-e nyitja meg. Maga Isten köszönti Máriát angyala által. A mi imádságunk meg meri ismételni a Máriának szóló köszöntést, azzal a látással, mellyel Isten tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát (vö. Lk 1,48), és mer örvendeni az öröm miatt, melyet Isten Máriában talált (vö. Szof 3,17).

„Kegyellemmel teljes, az Úr van teveled”. Az angyal köszöntésének ez a két kijelentése kölcsönösen megvilágítja egymást. Mária kegyellemmel teljes, mert az Úr vele van. A kegyelem, amely őt egészen eltöltötte, Annak jelenléte, aki minden kegyelem forrása. „Örvendj (...), Jeruzsálem leánya! (...) Az Úr, a te Istened tebenned van.” (Szof 3,14.17a) Mária, akihez maga az Úr jön, hogy benne lakozzék, Sion leánya, a szövetség szekrénye, a hely, ahol az Úr dicsősége megnyugszik: Ő „Isten hajléka az emberek között” (Jel 21,3). A „kegyellemmel teljes” az, aki teljesen odaajándékozta magát Annak, aki jön, hogy benne lakozzék, és akit Mária majd a világnak fog adni.

„Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.” Az angyali köszöntés után magunkévá tesszük Erzsébet köszöntését. „Szentlélekkel eltelve” (Lk 1,41) Erzsébet az első azon nemzedékek beláthatatlan sorából, akik Máriát boldognak hirdetik (vö. Lk 1,48): „Boldog, aki hitt...” (Lk 1,45); Mária „áldott az asszonyok között” (1,42), mert hitt az Úr ígéjének beteljesedésében. Ábrahám a hitével lett azzá, akiben „majd áldást nyer a föld minden nemzetsége” (Ter 12,3). Mária a hitével lett a hívők Anyja, miatta kapják meg a föld összes nemzetei azt, aki maga Isten áldása: „Jézus, méhednek áldott gyümölcse”.

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Dominum et vivificantem*

II. János Pál pápa enciklikája a Szentlélekről az Egyház és a világ életében

vö. Lk 1,41; Lk 1,45

51. Mindez a Szentlélek műve volt, ezért tartozik a várt nagy jubileum körébe, amelyre az Egyház nem készülhet másként, csak a *Szentlélekben*. Mindaz, amit a Szentlélek tett az „idők teljességében”, csak az Ő hatására éledhet újjá napjainkban az Egyház megemlékezése révén. Mindez csak az Ő működése által válhat jelenné itt a földön az emberiség történetének új korszakában: Krisztus születésének kétezredik évfordulóján.

A Szentlélek, aki erejével beárnyékozta Mária szüzi testét, és ezzel adta *istenanyaságának kezdetét*, ugyanakkor tökéletesen engedelmessé tette Mária szívét arra a cserére, amelyben Isten önmagát közölte, amely minden emberi értelmet és képességet felülmúlt. „Boldog aki hitt”,¹ így köszöntötte Máriát Erzsébet, az ő rokona, aki szintén „eltelt Szentlélekkel”.² Az üdvözlő szavakban, melyek elhangzottak Mária felé, aki „hitt”, már körvonalazódik a kontraszt azokkal, akik távolállók (s mégis oly közeliak), akikről Jézus azt mondta, hogy „nem hisznek”.³ Mária a maga hívő engedelmességével belépett az üdvtörténetbe. A *hit* legmélyebb értelmében az emberi szív *nyitottsága* Isten ajándékainak befogadására, *Isten önközlésére a Szentlélekben*. Szent Pál írja: „Az Úr ugyanis Lélek;

¹ Lk 1,45

² vö. Lk 1,41

³ vö. Jn 16,9

ahol az Úr Lelke, ott a szabadság”.⁴ Ha a háromszemélyű egy Isten a Szentlélekben az ember számára feltárja magát, akkor ez a kinyilatkoztatás megmutatja és megadja az embernek a szabadság teljességét. Ez a teljesség a legmagasztosabb módon Mária hitében, „hitbéli engedelmességében” mutatkozott meg.⁵ Valóban: „boldog az, aki hitt”!

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris mater

II. János Pál pápa enciklikája a Boldogságos Szűz Máriáról a zarándok Egyház életében

Lk 1,42

8. Mária biztosan és határozottan épült be Krisztus misztériumába az angyali üdvözlés eseménye révén. Ez Názáretben történt, Izrael történelmének egy konkrét helyzetében. Isten ígéretei elsősorban Izrael népének szóltak. Isten küldötte így szót a Szűzhöz: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr!”.⁶ Mária „e szavak hallatára meghökkent, és gondolkodni kezdett rajta, miféle köszöntés ez”:⁷ mit jelentenek mindezek a szokatlan szavak, különösen a „kegyelemmel teljes” kifejezés (gör. kekharitómené).⁸

Ha Máriával együtt el akarunk gondolkodni a „kegyelemmel teljes” kifejezésen, hasonlót találunk a fentebb idézett Efezusi levélben is. Hogy a názáreti szűz – a mennyei hírnök szavai szerint – „áldott az asszonyok között”,⁹ az egyúttal kitűnik abból az áldásból, melyben „Isten, az Atya” megáldott minket „Krisztussal a mennyben”. Ez „*lelki áldás*”, mely minden embernek szól, mely magába foglal minden teljességet és egyetemességet („minden áldást”); abból a szeretetből ered, amely a Szentlélekben az Atyát egybefűzi a Vele egylényegű Fiúval. Ugyanakkor ez

⁴ 2Kor 3,17

⁵ vö. Róm 1,5

⁶ Lk 1,28

⁷ Lk 1,29

⁸ Ehhez a kifejezéshez a patrisztikus hagyományban sok és gazdag magyarázatot találunk: vö. PG 56:49. (Gabalai Szeverianosz: In mundi creationem, Oratio VI,10); 62:765. ([pszeudo] Aranyszájú Szent János: In Annuntiationem Deiparae et contra Arianum impium); 85:441. (Szeleukiai Baziliosz: Oratio 39. in Sanctissimae Deiparae Annuntiationem 5); 85:1777. (Bosztrai Antipater: Homilia II. in Sanctissimae Deiparae Annuntiationem 3–11); 87/3:3235. (Jeruzsálemi Szofroniosz: Oratio II. in Sanctissimae Deiparae Annuntiationem 17–19); PL 22:628. (Szent Jeromos: Epistola 65,9); 38:1318. (Szent Ágoston: Enchiridion, 36,11); 40:250. (Uó: Sermo 291,4–6); 52:579, 583. (Aranyszavú Szent Péter: Sermo 142; Sermo 143); 65:458. (Szent Ruspei Fulgencius: Epistola 17, VI, 12); CSEL 32/4:45. (Szent Ambrus: Expositio Evang. secundum Lucam 11,9); Szent Bernát: Opera IV:36. (In laudibus Virginis Matris, Homilia III, 2–3.) 1966.

⁹ Lk 1,42

az áldás, Jézus Krisztusban kiáradt az emberi történelem végezetéig minden emberre. De Máriát ez az áldás *egyedülálló és egészen különleges módon* töltötte el. Erzsébet így köszöntötte: „áldott vagy te az asszonyok között”.

Ennek a kettős köszöntésnek az az alapja, hogy „Sion leányának” lelkében bizonyos mértékben az „egész kegyelem” jelen volt, amelyet az „Atya... szeretett Fiában ajándékozott nekünk”. Az égi hírnök úgy köszöntötte Máriát, mint „kegyelemmel teljeset”, mintha ez lenne az ő igazi neve. Nem úgy nevezte, ahogyan az emberek szólították: Miryam (= Mária), hanem új néven: „kegyelemmel teljes”. Mit jelent ez a név? Miért épp így nevezte a főangyal a názáreti Szüzet?

A Szentírás nyelvén a „kegyelem” különös ajándékot jelent, melynek forrása az Újszövetség szerint a háromságos Isten életében van, az Istenében, aki maga a szeretet.¹⁰ Ennek a szeretetnek a gyümölcse a „kiválasztás”, melyről az Efezusi levél szól. Isten részéről ez a „kiválasztás” az ő örök akarata, amellyel meg akarja őrizni az embereket, hogy Krisztus által részesüljenek az ő életében.¹¹ Ez „megmentés”, a természetfeletti életben való részesedés által. Ennek az örök ajándéknak a hatása, Isten embert kiválasztó kegyelme mintegy a *szentté válás kovásza* vagy olyan forrás, amely az ember lelkéből tör fel mint az Isten adománya, amely a kiválasztottakat élteni és megszenteli a kegyelem által. Ilyen módon teljesedett, azaz valósult meg az emberek megáldása, az „Isten Lelkének minden áldásával”, a Krisztus testvéreivé válás, abban, aki öröktől fogva az Atya „szeretett fia”.

Ha azt olvassuk, hogy Máriát a küldött „kegyelemmel teljes”-nek mondotta, az evangéliumi szöveg, amelyben a régi kinyilatkoztatások és ígéretek összeolvadnak, megérteti velünk, hogy itt egy, a „Krisztus lelki áldásaitól” különböző „áldásról” van szó. Krisztus misztériumában már „a világ teremtése előtt” *jelen volt az, akit az Atya mint Fiának anyját a megtestesülésben „kiválasztott”,* és az Atyával együtt a Fiú is kiválasztott, amennyiben őt már öröktől fogva a szentség Lelkével áthatotta. Mária különleges és egyedülálló módon van Krisztussal egybekapcsolva. Különleges és egyedülálló módon részesül a szeretetben, a „szeretett Fiúban”, abban a Fiúban, ki egylényegű az Atyával, akiben teljes egészében a kegyelem dicsősége lakozik. Ugyanakkor tökéletesen nyitott a „fentről jövő ajándék” számára, és az is marad.¹² A

¹⁰ vö. 1Jn 4,8

¹¹ vö. 2Pt 1,4

¹² Jak 1,17

zsinat tanítása szerint Mária kitűnik „az Úr alázatosai és szegényei között, akik az Úrtól remélik és kapják meg az üdvösséget”.¹³

Lk 1,39; Lk 1,42; Lk 1,43; Lk 1,44; Lk 1,45

12. Lukács evangélista közvetlenül az angyali üdvözet elmondása után elkísér minket a názareti Szűz nyomán „Júda városába”.¹⁴ A tudósok véleménye szerint ez a mostani Ain-Karim lehetett, mely a hegyek között fekszik Jeruzsálem közelében. Mária „sietve” érkezett oda, hogy *köszöntse rokonát, Erzsébetet*. A köszöntés oka abban is keresendő, hogy az angyali üdvözetkor Gábriel jelentősegteljesen említette Erzsébetet, ki idős kora ellenére fiút fogant férjétől, Zakariástól: „Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében és már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert *Istennél semmi sem lehetetlen*.”¹⁵ Az isteni küldött azért említette az Erzsébettel történeteket, hogy Mária kérdésére feleljen: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?”¹⁶ Íme, ez a „Magasságbeli erejéből történik”, miként Erzsébetnél, de itt még többről van szó, mint nála.

Mária tehát szeretetből elment rokonához. Amikor házába belépett és üdvözölte Erzsébetet, annak méhében megmozdult a gyermek, ő pedig Szentlélekkel eltelve hangosan köszöntötte Máriát: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse”.¹⁷ Erzsébetnek ez a felkiáltása vagy kijelentése – az angyal üdvözlő szavainak folytatásaként – beépült az „Üdvözlégy Mária”-ba (Ave Maria), és egyike lett az Egyház leggyakrabban felhangzó imáinak. De jelentősebbek Erzsébet kérdő szavai: „Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám?”¹⁸ Erzsébet tanúságot tesz Mária előtt: felismeri és beismeri, hogy az Úr anyja, a Messiás anyja áll előtte. Ebben a tanúságtételben részt vesz a gyermek is, kit méhében hordoz: „Az örömtől megmozdult méhemből a gyermek”.¹⁹ Ez a gyermek pedig nem más, mint az eljövendő Keresztelő János, aki a Jordánnál majd meghirdeti, hogy Jézus a Messiás.

¹³ LG 55

¹⁴ Lk 1,39

¹⁵ Lk 1,36-37

¹⁶ Lk 1,34

¹⁷ Lk 1,42

¹⁸ Lk 1,43

¹⁹ Lk 1,44

Erzsébet köszöntésének minden szava fontos; mégis – úgy tűnik – a legalapvetőbb s a legfontosabb, amit utoljára mond: „Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”.²⁰ Ezeket a szavakat párhuzamba állíthatjuk az angyali köszöntéssel: „kegyelemmel teljes”. Mindkét szöveg lényeges mariológiai megállapítást tartalmaz, azaz elmondja az igazságot Máriáról, aki pontosan azért lett jelenvaló Krisztus misztériumában, mert „hitt”. A „kegyelemmel teljesség”, melyet az angyal hirdetett, azt az ajándékot jelenti, amely maga az Isten; *Mária hite*, amelyet Erzsébet a látogatáskor magasztalt, azt mutatja: hogyan válaszolt a názáreti Szűz *erre az ajándékra*.

Lk 1,45

17. Amikor a szentcsalád Heródes halála után visszatért Názáretbe, megkezdődött hosszú, rejtett életük időszaka. Mária, „aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”,²¹ minden nap ezen szavak tartalmát élte. Naponta mellette volt fia, „akinek a Jézus nevet adta; bizonyára ezt a nevet használta mindennapi kapcsolatukban is, amin akkor senki sem csodálkozott, hiszen használatos volt ez a név Izraelben. De Mária tudta, hogy azt, akinek Jézus a neve, az angyal a „Magasságbeli fiának” nevezte.²² Tudta Mária, hogy őt foganta és szülte, „férfit nem ismerve”, a Szentlélektől, a Magasságbeli erejéből, ki őt beárnyékolta,²³ miként Mózes és az atyák idejében a felhő Isten jelenlétét.²⁴ Tudta tehát Mária, hogy szűzen szült fia valóban az a „Szent”, „Isten Fia”, akiről neki az angyal beszélt.

Jézus rejtett élete a názáreti házban egyúttal Mária élete is volt, mely a hit által „Krisztussal el van rejtve az Istenben”.²⁵ A hit ugyanis összeköttetés Isten misztériumával. Mária állandóan, naponta ilyen összeköttetésben volt Isten kimondhatatlan titkával, aki emberré lett; ez olyan titok, mely felülmúlja az Ószövetség minden kinyilatkoztatását. Az angyali üdvözlés óta a Szűz lelke bevezetést és beavatást nyert ebbe a titokba, a kinyilatkoztatás ama újdonságába, amelyet neki Isten maga nyilatkoztatott ki. Ő az első ama „kicsinyek” között, kikről Jézus később ezt mondja: „Atyám, az okosak és a bölcsek elől elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad”.²⁶ Mert „senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya”.²⁷

²⁰ Lk 1,45; vö. PL 40:398. (Szent Ágoston: De Sancta Virginitate III,3); 46:937. (Sermo 25,7)

²¹ Lk 1,45

²² vö. Lk 1,32

²³ vö. Lk 1,36

²⁴ vö. Kiv 24,16;40,34-35; 1Kir 8,10-12

²⁵ Kol 3,3

²⁶ Mt 11,25

Hogyan „ismerheti” tehát a Fiút Mária? Bizonyos, hogy nem úgy ismerte őt, mint az Atya: de első volt azok között, akiknek az Atya „ki akarta nyilatkoztatni őt”.²⁸ Ha tehát már a fogantatáskor kinyilatkoztatást kapott a Fiúról, akit egyedül az Atya ismer, akinek ő öröktől fogva „ma ad életet”,²⁹ Mária, az anya, a Fiú igazságához csak a hitben és a hit által kapcsolódik. Boldog tehát, mert „hitt” és naponta hitt Jézus gyermekkorának minden munkája és nehézsége közepette, rejtett életének éveiben, Názáretben, ahol Jézus „engedelmeskedett nekik”:³⁰ Máriának és Józsefnek. Az emberek szemében József volt az ő atya, ezért nevezték Mária fiát „az ács fiá”-nak.³¹

Ennek a fiúnak az anyja – emlékezve mindarra, amit hallott az angyali üdvöletkor és a későbbiekben is – magában hordta a hit teljes „újdonságát”: az Újszövetség kezdetét. Ez az evangélium kezdete, a jónak, az örömnél az üzenete. Nem nehéz ennél a kezdetnél észrevennünk *a szív különös nehézségét*, amely kapcsolódik „a hit éjszakájához” – hogy Keresztes Szent János szavaival éljünk –, s ami olyan, mint egy fátyol, amely által mégis közelednünk kell a Láthatatlanhoz, és a misztériummal kell szoros kapcsolatban élnünk³² Ilyen módon élt Mária sok éven át szoros kapcsolatban Fia misztériumával; „hitének zarándokútján haladt előre, miközben Jézus gyarapodott bölcsességben... s Isten és emberek előtti kedvességben”.³³ Egyre jobban feltárult az emberek szeme előtt, hogy Istennek kedve telik benne. Az emberi teremtmények között Mária és József voltak az elsők, akik Krisztust egyre mélyebben megismerhették, hiszen Názáretben egy fedél alatt éltek vele.

Amikor a szülők a tizenkét éves Jézust a templomban megtalálták és anyja megkérdezte tőle: „Miért tetted ezt velünk?”, Jézus azt felelte nekik: „Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?” Az evangélista még hozzáfűzi: „Ám ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat”.³⁴ Jézus tudatában volt annak, hogy „senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya”.³⁵ Még az is, akinek az istenfiúságot mélyebben kinyilatkoztatták, az ő Anyja is csak a hit által élt szoros kapcsolatban ezzel a misztériummal! Fia oldalán, egyazon fedél alatt „hűségesen megőrizte szoros kapcsolatát Fiával”, és haladt előre „a hit zarándokútján”, ahogyan

²⁷ Mt 11,27

²⁸ vö. Mt 11,26-27; 1Kor 2,11

²⁹ vö. Zsolt 2,7

³⁰ Lk 2,51

³¹ Mt 13,55

³² vö. Út a Kármel hegyére. II,3.4-6

³³ Lk 2,52

³⁴ Lk 2,48-50

³⁵ vö. Mt 11,27

ezt a zsinat kiemeli.³⁶ Így cselekedett Jézus nyilvános élete idején is,³⁷ amikor naponta beteljesült rajta az Erzsébet köszöntésében elhangzott áldás: „Boldog, aki hitt”.

vö. Lk 1,38.45

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”.³⁸ Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. *Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia³⁹ – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”.⁴⁰ Test és vér Máriából!*⁴¹

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”.⁴² A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét”.⁴³ Ezt akkor

³⁶ LG 58

³⁷ vö. Mk 3,31-35

³⁸ Lk 11,27

³⁹ vö. Lk 1,32

⁴⁰ Jn 1,14

⁴¹ „Krisztus igazság, Krisztus test: Krisztus igazság Mária lelkében, Krisztus test Mária méhében.” PL 46:938. (Szent Ágoston: Sermo 25,7)

⁴² Lk 11,28

⁴³ vö. Lk 8,20-21

mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál,⁴⁴ Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.⁴⁵

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”.⁴⁶ Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. *Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.*

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária *az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”*? És nem rá vonatkozik mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert *Isten iránt engedelmes volt*, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”,⁴⁷ és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”.⁴⁸ Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”,⁴⁹ elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből”

⁴⁴ 3,32-34

⁴⁵ 12,47-49

⁴⁶ vö. Lk 2,49

⁴⁷ vö. Lk 1,38.45; 2,19.51

⁴⁸ Lk 1,38

⁴⁹ vö. Lk 1,48

volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária *hite révén* az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”?⁵⁰ Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az igét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet”⁵¹ – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.⁵²

Lk 1,45

27. Már az Egyház születésekor és a hit zarándokútján, amely Jeruzsálemből pünkösdkor indult el, Mária egy volt azokkal, kik az „új Izrael” magját alkották. Ő úgy volt közöttük, mint Krisztus misztériumának rendkívüli tanúja. Az Egyház vele együtt kitartott az imádságban és „az emberré lett Ige világosságában szemléli őt.” És ennek mindig így kell lennie. Amikor ugyanis az Egyház „tisztelettudó lélekkel hatol beljebb a megtestesülés mélységes titkába”, mély tisztelettel és kegyelettel tekint Krisztus Anyjára.⁵³ Mária elválaszthatatlan Krisztus misztériumától, és így kezdettől elválaszthatatlanul hozzátartozik az Egyház misztériumához is, annak születésétől fogva. Ahhoz tehát, ami az Egyház alapját kezdetben adta, és mindahhoz, amivé az Egyháznak válnia kell, örökké, nemzedékről nemzedékre a föld minden népei között, hozzátartozik az, „aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”.⁵⁴ Mária hite, amely Isten és az emberek új és örök szövetségének kezdetét jelzi Jézus Krisztusban, ez a hősi hit mintegy megelőzi az Egyház apostoli tanúságát és megmarad az Egyház szívében, elrejtve mint Isten kinyilatkoztatásának különleges

⁵⁰ Lk 1,38

⁵¹ vö. Ef 3,19

⁵² vö. Jn 1,43

⁵³ vö. LG 65.

⁵⁴ Lk 1,45

öröksége. Mindazok, akik nemzedékről nemzedékre elfogadják az Egyház apostoli tanúságát, részesülnek ebből a titokteljes örökségből, mint ahogy bizonyos mértékben részesülnek Mária hitében is.

Máriára a pünkösdi események során is érvényes marad Erzsébet kijelentése: „boldog, aki hitt”; ezek a szavak követik őt minden időközön keresztül mindenhová, ahol az Egyház apostoli tanúságtétele által Krisztus üdvözítő titka ismeretessé válik. Így teljesedik be a Magnificat ígérete: „Lám, mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék, mert nagy dolgot művelt velem a Hatalmas és szent az ő neve”.⁵⁵ Krisztus misztériumának ismeretét követi az ő anyjának ünneplése, az Istenszülőnek kijáró különleges tisztelettel. Ebbe a tiszteletbe mindig beleszövődik Mária hitének dicsérete, mert a názáreti szűz Erzsébet szavai szerint e hit által lett boldog. A különböző népek és nemzetek közül azok, akik a földön nemzedékeken át hittel fogadják Krisztusnak, a megtestesült Igének, az Üdvözítőnek titkát, nemcsak hogy tisztelettel fordulnak Máriához és bizalommal járulnak hozzá mint anyához, hanem az ő hitéből erőt is merítenek saját hitükhöz. És pontosan ez az élő részesedés Mária hitében teszi őt jelenvalóvá az Egyháznak, mint Isten új népének zarándokútján, az egész földkerekségen.

vö. Lk 1,42.45

36. Amikor Erzsébet üdvözölte fiatal rokonát, aki Názáretből jött hozzá, Mária a Magnificattal válaszolt. Erzsébet üdvözlésében már előbb „áldottnak” mondta Máriát méhének gyümölcséért és „boldognak” hitéért.⁵⁶ Mindkét áldó köszöntés közvetlenül az angyali üdvözlés pillanatára vonatkozott. Most ennél a látogatásnál azonban, amikor Erzsébet köszöntése erre a mindent felülmúló pillanatra utal, Mária hite új formában tudatosul, és ennek új kifejezést is ad. Ami az angyali üdvözlés pillanatában mint „a hit engedelmissége” a mélyben lappangott csak, most a Lélek éltető lángjaként ragyogó fényben tör elő. Máriának Erzsébet háza küszöbén elhangzott szavai a hallott kinyilatkoztatásra felelnek. Ez hitének sugalmazott vallomása. Mária hitből fakadó, költői formában fejezi ki és adja át önmagát Istennek. Ezek a fenséges szavak, amelyek oly egyszerűek, de teljes egészükben Izrael népének szent szövegeiből valók, kifejezik Mária személyes átélését és szívének ujjongását. Bennük felcsillan Isten misztériumának egy sugara, kimondhatatlan szentségének ragyogása, az örök szeretet, amely mint legnagyobb ajándék lépett be az emberiség történetébe.

⁵⁵ Lk 1,48-49

⁵⁶ vö. Lk 1,42.45

Mária elsőként részesült Isten ezen kinyilatkoztatásában és elsőként eme új „önközlésében”. Ezért kiált fel így: „nagyot tett velem a Hatalmas, és Szent az ő neve”. Így nyilvánul meg lelkének öröme, mely nehezen foglalható szavakba: „szívem ujjong megváltó Istenemben”. Mert „az Istenről és az ember üdvösségéről így kinyilatkoztatott mélységes igazság Krisztusban ragyog fel szemünk előtt. Ő az egész kinyilatkoztatás közvetítője és teljessége”.⁵⁷ Lélekben megindulva és csodálkozva Mária elismeri, hogy Krisztus teljességének mélységéig jutott. Tudja, hogy benne teljesül az ígélet, amit Isten az atyáknak, mindenekelőtt „Ábrahámnak és utódainak örökre megígért”:⁵⁸ tehát őbenne, mint Krisztus anyjában összpontosul az üdvösség tervének egésze, amelyben „nemzedékről nemzedékre” kitűnik az, aki mint a Szövetség Istene „megemlékezett irgalmasságáról”.⁵⁹

Szent II. János Pál pápa: *Redemptoris custos*

II. János Pál pápa apostoli buzdítása Szent József személyéről, valamint Jézus Krisztus és az egyház életében kifejtett tevékenységéről

Lk 1,41; Lk 1,45

4. Amikor Mária nem sokkal az angyali üdvözlés után belépett Zakariás házába, hogy meglátogassa rokonát, Erzsébetet, a köszöntéskor megértette a szavakat, melyeket Erzsébet „a Szentlélekkel eltelve” (Lk 1,41) mondott. Az angyal köszöntésével egybehangzó szavai után Erzsébet így szólt: „Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott” (Lk 1,45). E szavak adták a vezérgondolatot *Redemptoris Mater* kezdetű enciklikánkhoz, amellyel a II. Vatikáni Zsinat tanítását kívántuk elmélyíteni, mely azt mondja: „A Boldogságos Szűz a hit zarándokútját járta. A Fiával való egységet hűségesen megőrizte, egészen a keresztség”,⁶⁰ ezzel „megelőzván”⁶¹ a hitben Krisztust követő embereket.

A zarándokút kezdetén *Mária hite találkozik József hitével*. Ha ugyanis Erzsébet a Megváltó édesanyjáról azt mondhatta: „Boldog az, aki hitt...”, akkor bizonyos mértékig Józsefre is vonatkoztathatjuk ezt a kijelentést, hiszen a döntő pillanatban igennel válaszolt az Igére, melyet Isten közölt vele. Hogy pontosak legyünk: József nem szavakkal válaszolt az angyal „híradására”, mint Mária, hanem „úgy tett, ahogy

⁵⁷ DV 2.

⁵⁸ Lk 1,55

⁵⁹ vö. Lk 1,54

⁶⁰ II. Vatikáni zsinat, Dogmatikus konstitúció az Egyházzól, *Lumen Gentium*, 58.

⁶¹ vö. ugyanott, 63.

az Úr parancsolta, és magához vette Máriát mint hitvesét". Amit tett, az a „hit legtisztább engedelmissége” (vö. Róm 1,5; 16,26; 2Kor 10,5-6).

Ezért mondhatjuk azt, hogy amit József tett, az egészen különleges módon összekötötte őt Mária hitével: Istentől származó igazságként *fogadta el azt, amit Mária már az angyali üdvözléskor elfogadott*. A Zsinat ezt tanítja: „A kinyilatkoztató Istennek a 'hit engedelmisségével' tartozunk. Ezzel az ember szabadon Istenre bízva egész önmagát, 'értelmével és akaratával egészen meghódol a kinyilatkoztató Isten előtt' és önként elfogadja a tőle kapott kinyilatkoztatást”.⁶² Az előbb idézett mondat, amely a hit lényegét érinti, *teljességgel és egészében ráillik a Názáreti Józsefre*.

Lk 1,41-44

27. A József és Jézus közötti életközösség méltán irányítja figyelmünket arra, hogy a megtestesülés titkát Krisztus embersége szempontjából elmélyedve szemléljük, az ugyanis az isteni Fönség hatásos eszköze az emberek megszentelésére: „Istenségének köszönhetően Krisztus emberi cselekedetei is üdvösségszerzők voltak számunkra, amennyiben érdemük és hatékonyságuk alapján kegyelmet eszközöltek ki számunkra.”⁶³

A cselekedetek közül az evangélisták a húsvéti misztériummal kapcsolatosakat hangsúlyozzák, de nem felejtik el kiemelni a Jézussal való testi érintkezés jelentőségét sem a gyógyulások esetében (vö. például Mk 1,41), és kiemelik azt a hatást is, amelyet Jézus Keresztelő Jánosra gyakorolt, amikor még mindketten édesanyjuk méhében voltak (Lk 1,41-44).

Az apostoli tanúságtétel – fentebb láttuk – nem hanyagolta el Jézus születésének, körülményeinek, a templomban történt bemutatásának, Egyiptomba menekítésének és rejtett názáreti életének elbeszélését, mert ezekben a mindenki számára üdvösséges „tettekben” is ott volt a kegyelem „misztériuma”, hiszen a szeretet egyazon forrásából, Krisztus istenségéből részesedtek. Ha pedig ez a szeretet Krisztus embersége által minden emberre kiterjedt, akkor nyilvánvalóan elsősorban azokat szentelte meg, akiket az Isten akarata a legszorosabb, legbizalmasabb közelségbe állított számára: Máriát, az édesanyját, és Józsefet, akit atyjának tartottak.⁶⁴ Lehetetlen még elgondolni is, hogy József „atyai” szeretete ne gerjesztette volna Jézus „fiúi” szeretetét, és viszont, hogy Jézus „fiúi” szeretete ne fokozta volna József „atyai” szeretetét. Tilos lenne talán betekinteni ebbe az elrejtett, bensőséges

⁶² II. Vatikáni zsinat, Dogmatikus konstitúció az isteni kinyilatkoztatásról, Dei Verbum, 5.

⁶³ vö. Szt. Tamás, Summa Theol. III, q. 8, a. 1, ad 1.

⁶⁴ vö. XII. Pius, Haurietis aquas enciklika (1956. május 15.), III: AAS 48 (1956), pp. 329f.

szeretetáramlásba? Ellenkezőleg. Az isteni szeretet indításaira fogékony lelkek joggal látják Józsefben a lelki élet ragyogó példáját.

Ezenkívül József ideális módon hidálja át azt a feszültséget, amely a tevékeny és szemlélődő élet között jelentkezik, amint erre képes az, akiben a szeretet már tökéletes. Ha követjük azt a tanítást, amely megkülönbözteti az *igazság szeretetét* (*charitas veritatis*) és a *szeretet kívánalmait* (*necessitas charitatis*), oly módon, hogy az elsőbbséget az igazság szeretetének adja, a szeretet kívánalmait pedig abból származtatja,⁶⁵ akkor joggal állíthatjuk, hogy József egyrészt: élte az igazság szeretetét, amikor a Krisztus emberségében fénylő isteni igazságot szerette; másrészt: eleget tett a szeretet kívánta követelményeknek, amikor ellátta azt a szolgálatot, amelyet megkívánt Krisztus emberségének védelme és kibontakozása.

Szent II. János Pál pápa: Pastores dabo vobis

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz, a papokhoz és az egész katolikus egyház minden hívőjéhez a papképzésről korunk körülményei között

Lk 1,42

82. „Szívem szerinti pásztorokat adok nektek.” (*Jer 3,5*). Az Úr ígérete az Egyházban ma is él, és élteti azt. Az Egyház ugyanis úgy érzi, hogy e szavak neki szólnak, s oly sok helyen, pontosabban oly sok emberi szívben, főleg a fiatalokéban fölismeri beteljesedésüket. A világ nagy és sürgető szükségleteit látván óhajtja, hogy a harmadik évezred küszöbén ez az isteni ígélet új módokon – bőségesebben, erősebben és hatékonyabban – teljesejék mint a Szentlélek különleges pünkösdi kiáradása.

Az Úr ígérete az Egyházban föléleszti a lélekből az imádságot és a bizalomteljes kérést az Atya szeretetéhez, hogy miként elküldte Jézust, a Jó Pásztort, az apostolokat, majd azok utódait és a papok megszámlálhatatlan seregét, úgy a mai embereknek is mutassa meg hűségét és jóságát ígérete teljesítésében.

Az Egyház pedig kész arra, hogy válaszoljon erre a kegyelemre. Fölfogja ugyanis, hogy Isten ajándéka úgy várja a nagylelkű választ, mint egy előénekes a kórusát: ezért Isten egész népének szüntelenül imádkoznia és fáradoznia kell a papi

⁶⁵ vö. Szt. Tamás, Summa Theol. II-IIae, q. 182, a. 1, ad 3.

hivatásokért; a papnövendékeknek nagyon komoly lelkülettel kell fogadniuk és élniük az isteni ajándékot, tudván, hogy az Egyháznak és a világnak szüksége van rájuk; a Jó Pásztor Krisztus szeretetének kell magával ragadnia őket, és szívüket az Ő szívéhez kell hasonlónvá formálnia; készen kell állniuk arra, hogy a világ útjait az Ő képmásaiként járják, tudniillik mindenkinek megmutatva Krisztus útját, igazságát és életét.

Külön is fölhívjuk a családok figyelmét: a szülők s főként az édesanyák szívesen adják oda gyermeküket az Úrnak, ha az Úr papságra hívja, és örömmel támogatják hivatását, tudván, hogy ezáltal növelik termékenységük keresztény és egyházi jellegét, s bizonyos értelemben megtapasztalhatják Máriának, a Szűzanyának boldogságát: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse” (Lk 1,42).

A mai fiataloknak azt mondom: legyetek fogékonyabbak a Lélek szava iránt; engedjétek, hogy lelketek mélyén fölhangozzék Krisztus hívó szava; érezzétek meg, hogy Jézus szerető tekintete megnyugszik rajtatok, és kövessétek Őt.

E kegyelemre válaszol az Egyház, amikor a papok vállalják az ordo szentsége által tőlük elvárt folyamatos képzés terhét, és részt vesznek benne. A papok valamennyien ismerjék föl, hogy ma szükségük van a képzésre: az új evangelizáció ugyanis új evangelizálókat kíván, tudniillik olyan papokat, akik az evangelizálásra mint az életszentség sajátos útjára kötelezik el magukat.

Isten ígérete arra szól, hogy nem akármilyen, hanem „szíve szerinti” pásztorokat fog adni az Egyháznak. Isten szíve teljesen föltárult előttünk a Jó Pásztor Krisztus szívében. Krisztus szíve ma is szánakozik a sokaságon és adja az embereknek az igazság kenyerét, a szeretet és az élet kenyerét (vö. Mk 6,30), és továbbdobog a papok szívében: „Ti adjatok nekik enni!” (6,37). Az embereknek ki kell jönniük a sötétségből és a félelemből, de ehhez ismerni kell és a nevükön kell szólítani őket, hogy biztonságban járassák az élet ösvényeit; ha elvesztek, meg kell találni őket; szeretni kell őket, hogy megtalálják az üdvösséget, Isten szeretetének legnagyobb ajándékát: mindezt Jézus, a Jó Pásztor teszi; Ő maga és vele a papok.

Apostoli buzdításom végén a papnövendékekre tekintek és a papokra, akik szerte a földön – olykor nehéz, sőt félelmetes körülmények között, de mindig az Isten iránt hűséges munka örömeiben és a nyáj fáradhatatlan szolgálatában – naponta följánlják

életüket a ma élő lelkek, a mai férfiak és nők körében a hit, a remény és a szeretet növekedéséért.

Drága papok, azért teszitek ezt, mert maga az Úr Lelkének erejével meghívott titeket, hogy egyszerű életetek törekeny edényében megmutassátok a Jó Pásztor mérhetetlen szeretetének kincsét.

A Szinódus Atyáival s a földkerekség minden részegyháza püspökének nevében kifejezem irántatok azt a tiszteletet, amelyet hűségetek és szolgálatotok megérdemel.⁶⁶

S miközben mindnyájatoknak kívánom a kegyelmet – hogy naponta újítsátok föl magatokban az ajándékot, mely a kézföltétel által bennetek van (*vö. 2Tim 1,6*); hogy megtapasztalhattok a Krisztussal és a többi paptestvérrel összefűző bensőséges barátságot; hogy örülni tudjatok Isten nyája gyarapodásának és növekedjete az Isten és minden ember iránti szeretetben; hogy kialakuljon bennetek a derűs bizonyosság, hogy „aki megkezdte bennetek a jó művet” (*Fil 6,1*)be is fogja teljesíteni Krisztus Jézus napjára –, valamennyiőtökkel együtt *imádkozom Máriához, papságunk anyjához és nevelőjéhez.*

A papképzés minden formája visszavezethető a Boldogságos Szűz Máriához, aki minden engedelmségnél jobban válaszolt a meghívó Istennek: annyira szolgálója és tanítványa lett az Igének, hogy lelkével és testével fogadni tudta a megtestesült Igét, hogy odaajándékozta az emberi nemnek. Ő azt a meghívást kapta, hogy nevelje föl a egyetlen és örök Papot, aki engedelmesen meghajolt anyai tekintélye előtt. A Boldogságos Szűz példájával és közbenjárásával állandóan virraszt a hivatások ébresztése és a papok megerősítése fölött az Egyházban.

Ezért nekünk, papoknak fokoznunk kell magunkban a Szűz Mária iránti szeretetteljes áhítatot, s erről sok imádsággal és az ő erényeinek követésével kell tanúságot tennünk.

Mária,
Jézus Anyja és a papok Anyja,
engedd, hogy így szólítsunk téged,
hogy ünnepelhessük anyaságodat,
s Fiad és fiaid papságát szemlélhessük nálad,

⁶⁶ vö. 40. javaslat

Istennek szent Anyja!

Krisztus Anyja,
aki a Szentlélek fölkenése által a pap Messiásnak
embertestet adott,
hogy üdvözítse a szegényeket és megtört szívűeket;
őrizd meg szívedben és az Egyházban a papokat,
Meváltónak Anyja!

Hitnek Anyja,
aki elkísérted a templomba az Emberfiát,
hogy beteljesítse az atyáknak adott ígéreteket;
ajánld az Atyának az Ő dicsőségére Fiadnak papjait,
Szövetség Szent Szekrénye!

Egyháznak Anyja,
aki az utolsó vacsora termében a tanítványok között
az új népért és pásztoraiért imádkoztál;
eszközöld ki a papoknak az ajándékok teljességét,
Apostolok Királynője!

Jézus Krisztus Anyja,
ki Fiad mellett álltál élte kezdetén és küldetésében,
kerested Őt, a Mestert a sokaságban,
mellette álltál, amikor fölmagasztalták a földről,
s odaadta magát egyetlen és örök áldozatul;
aki fiadként kaptad meg Jánost,
fogadd el az öröktől fogva meghívottakat,
oltalmazd növekedésüket,
kíséred életükben és szolgálatukban a te fiaidat,
Papok Édesanyja! Ámen.

Szent II. János Pál pápa: Evangelium vitae

**II. János Pál pápa enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak,
szerzeteseknek**

és szerzetesnőknek, a laikus krisztushívőknek és minden jóakarató embernek az emberi élet sérthetlenségéről

vö. Lk 1,39–45

61. A szentírási szövegek, melyek soha nem beszélnek szándékos abortuszról, nem is tartalmazzak rá vonatkozó kifejezett és közvetlen tilalmakat, úgy tekintik a magzatot, hogy természetes következetességgel rá is érvényes Isten „ne ölj” parancsa.

Az emberi élet szent és sérthetetlen minden pillanatában, születése előtt is. Az ember az anyaméhtől kezdve Istenhez tartozik, aki mindent átlát és ismer, aki kezével formálja és alakítja; aki látja a kis embriót és látja benne a holnapi felnőtt embert, akinek megszámlálta napjait és hivatása be van írva az „élet könyvébe”.⁶⁷ Az ember már a méhben – amint sok szentírási hely tanúsítja⁶⁸ – Isten szeretetteljes és atyai gondviselésének személyes tárgya.

A keresztény Hagyomány – amint ezt a Hittani Kongregáció e tárgyra vonatkozó Nyilatkozata jól kifejezi⁶⁹ – kezdettől fogva napjainkig egyértelmű és világos abban, hogy az abortusz egyedülállóan súlyos erkölcsi rendellenesség. A Didakhé szerint a keresztény közösség, attól a perctől, hogy találkozott a görög-római kultúrával, melyben elterjedt szokás volt az abortusz és a csecsemőgyilkosság, tanításával és gyakorlatával élesen szembehelyezkedett e társadalmi szokásokkal.⁷⁰ A görög egyházi írók közül Athenagorasz említi, hogy a keresztények gyilkosnak tekintik az asszonyokat, akik abortuszt kiváltó szerekhez folyamodnak, mert a gyermekek már az anyaméhben „az isteni Gondviselés alatt állnak”.⁷¹ A latin írók közül Tertullianus állítja: „Elővételezett gyilkosság a születés megakadályozása; nem számít, hogy már

⁶⁷ Zsolt 138,1.13–16

⁶⁸ Így Jeremiás próféta: „És szólt hozzám az Úr: Mielőtt megalkottalak az anyaméh-ben, ismertelek téged, s mielőtt megszülettél volna, megszenteltelek, és prófétává tettelek a nemzetek számára.” (1,4–5). A Zsoltáros így szól az Úrhoz: „Tebenned bízom az anyaméhtől fogva, anyám méhétől kezdve te fogadtál el engem” (70,6; vö. Iz 46,3; Jób 10,8–12; Zsolt 21,10–11). Lukács evangélista is, mikor csodálatosan elbeszéli a két édesanya Erzsébet és Mária, és a két gyermek, Keresztelő János és Jézus találkozását (vö. 1,39–45), kiemeli, hogy a gyermek megérezte a Gyermek eljövetelét és örvendezett.

⁶⁹ Hittani Kongregáció: Nyilatkozat a művi abortuszról. AAS 66:740–747.

⁷⁰ „Ne hajtsd el a magzatot, a megszületett gyermeket ne öld meg”.

⁷¹ Libellus pro christianis, 35. PG 6:969.

megszületettől veszik-e el az életet, vagy megakadályozzák a születést. Az is ember, aki születni készül.”⁷²

Az immár kétezer éves történelmen végig ugyanezt tanították az Egyház atyái, a Lelkipásztorai és a Tanítói. Az animációról, a szellemi lélek megjelenésének pontos idejéről folytatott tudományos és filozófiai viták soha nem okoztak kétséget az abortusz elítélése körül.

Szent II. János Pál pápa: Ecclesia de Eucharistia

II. János Pál pápa enciklikája az Eucharisztia és az Egyház kapcsolatáról

Lk 1,45

55. Mária bizonyos értelemben már az Eucharisztia alapítása előtt gyakorolta eucharisztikus hitét azzal, hogy *föjlajánlotta szűzi méhét Isten Igéje megtestesüléséhez*. Az Eucharisztia, miközben a szenvedésre és föltámadásra emlékeztet, folytatja a Megtestesülést. Mária az angyali üdvözléskor a test és a vér fizikai valóságában is magába fogadta Isten Fiát, elővételezve azt, ami bizonyos mértékben szentségileg minden hívőben megtörténik, aki a kenyér és a bor színében magához veszi az Úr testét és véréét.

Mélységes analógia van ezért Máriának az Angyal szavára kimondott *igenje* és az *Ámen* között, amit minden hívő kimond, amikor magához veszi az Úr testét. Máriának azt kellett elhinnie, hogy akit méhében fogan „a Szentlélek erejéből”, az Istennek a Fia (*vö. Lk 1,30-35*). Mária hitének folytatásaként az eucharisztikus Misztériumról nekünk azt kell hinnünk, hogy ugyanaz a Jézus, Isten Fia és Mária Fia, teljes isten-emberi valóságában jelen van a kenyér és a bor színe alatt.

„Boldog aki hitt” (*Lk 1,45*): Mária a Megtestesülés misztériumában az Egyház eucharisztikus hitét is elővételezte. Amikor a látogatáskor méhében hordozta a megtestesült Igét, „tabernákulummá”, a történelem első „tabernákulumává” lett, akiben Isten Fia – emberi szemek számára még láthatatlanul – elfogadta Erzsébet imádását, mintegy „kisugározva” a maga világosságát Mária szeméin és hangján keresztül. És Mária elragadtatott tekintete, mellyel szemléli az éppen megszületett Krisztust, s ahogyan karjába zárta őt, nem annak az elmondhatatlan szeretetnek a mintaképe-e, melynek minden szentáldozásunkat el kellene töltenie?

⁷² Apologeticum IX,8. CSEL 69:24.

Szent II. János Pál pápa: Pastores gregis

II. János Pál pápa apostoli buzdítása a püspökről, aki Jézus Krisztus evangéliumának szolgája, hogy a világ remélni tudjon

vö. Lk 1,45

A Krisztusban megalapozott remény

3. Minden püspöknek feladata ugyanis, hogy Jézus Krisztus evangéliumának hirdetéséből kiindulva hirdesse a világnak a reményt: „nem csak az utolsó előtti dolgokra vonatkozó reményt, hanem – és elsősorban – a végső, az eszkatologikus reményt, mely Isten dicsőségének kincsére irányul (vö. Ef 1,18), mely mindent felülmúl és beköltözött az emberi szívbe (vö. 1Kor 2,9), amellyel nem hasonlíthatók össze a jelen idő szenvedései (vö. Róm 8,18).⁷³ A remény teológiai erénye távlatának – a hittel és a szeretettel együtt – teljesen át kell hatnia a püspök lelkipásztori szolgálatát.

Sajátosan az ő feladata, hogy a remény prófétája, tanúja és szolgája legyen. Neki kell bizalmat öntenie másokba, és tudnia kell számot adni mindenkinek a keresztény remény alapjairól (vö. 1Pt 3,15). A püspök e remény prófétája, tanúja és szolgája, főként ott, ahol erős az immanens kultúra nyomása, ami kizár mindenféle nyitottságot a transzcendencia iránt. Ahol nincs remény, kérdéssé válik a hit is. A szeretet is erejét veszíti a remény elhalásával. A remény ugyanis főként a hitetlenség és közömbösség növekedése idején hathatós támasza a hitnek és erős készítője a szeretetnek. Erejét Isten egyetemes üdvözítő akaratának bizonyosságából (vö. 1Tim 2,3) és az Úr Jézus állandó vigasztaló jelenlétéből meríti, aki az Emmánuel, a 'velünk az Isten' a világ végzetéig (vö. Mt 28,20).

A püspök csak az evangéliumból áradó világossággal és vigasztalással tudja ébren tartani a maga reményét (vö. Róm 15,4) és lesz képes táplálni mindazokban, akik lelkipásztori gondjaira vannak bízva. Tehát a Boldogságos Szűz Mária, a remény Anyja követője, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki (vö. Lk 1,45). Isten Igéjére támaszkodva és megkapaszkodva a reményben, ami olyan, mint az égbe nyúló horgony (vö. Zsid 6,18-20), a püspök egyházában éber őrszeme, bátor prófétája, hihető tanúja és hűséges szolgája annak a Krisztusnak, aki „a dicsőség

⁷³ Javaslat 3.

reménye" (vö. Kol 1,27), kinek köszönhetően „többé nem lesz sem halál, sem gyász, sem siralom, sem jajgatás" (vö. Jel 21,4).

XVI. Benedek pápa: Deus caritas est

XVI. Benedek pápa enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakonusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek a keresztény szeretetről

vö. Lk 1,38.48; vö. Lk 1,45

41. A szentek közül kiemelkedik Mária, az Úr Anyja, minden életszentség tükre. A Lukács-evangéliumban szeretetszolgálat közben látjuk őt a nagynénjénél, Erzsébetnél, akinél ott maradt „mintegy három hónapig" (1,65), hogy terhességének utolsó szakaszában mellette álljon. „Magnificat anima mea Dominum", mondja megérkezésekor – „magasztalja az én lelkem az Urat" (Lk 1,46) –, és ezzel egész életének programját mondja ki: nem akar a középpontban állni, hanem teret nyit Isten számára, akivel mind az imádságban, mind a felebaráti szolgálatban találkozik – csak így lesz jó a világ. Mária éppen azért nagy, mert nem önmagát, hanem Istent magasztalja. Alázatos: nem akar mást, mint az Úr szolgálója lenni (vö. Lk 1,38.48). Ő tudja, hogy csak azzal szolgálja a világ üdvösségét, hogy nem a saját művét akarja végrehajtani, hanem teljesen átadja magát Isten tevékenységének. Mária remélő ember: az angyal csak azért jöhetett el hozzá és hívhatta az ígéret döntő szolgálatára, mert Mária hisz Isten ígéreteinek és várja Izrael üdvösségét. Mária hívó ember: „Boldog vagy, mert hittél" – mondja neki Erzsébet (vö. Lk 1,45). A Magnificat – egyidejűleg a lelkének a képe – teljesen a Szentírás fonalából van szöve, Isten szavának fonalából. Láthatóvá válik, hogy Mária teljesen otthonos Isten szavában, ki-be jár benne. Isten szavával gondolkodik és beszél; Isten szava az ő szavává lesz, és az ő szava Isten szavából ered. Így az is láthatóvá válik, hogy Mária gondolkodása együttgondolkodás Isten gondolkodásával, akarása Isten akaratából való együtt-akarás. Mivel őt ennyire áthatotta Isten szava, anyja lehetett a testté lett Igének. Végül: Mária szerető ember. Lehetett volna- e másként? Mint hívó és a hitben Isten gondolatait gondoló ember, Isten akaratát akarva ő csak szerető ember lehet. Azokból a halvány jelekből sejtjük ezt, melyeket a gyermekségtörténet beszél el. Ezt látjuk abban a tapintatos figyelemben, mellyel Kánában észreveszi a jegyesek szükséghelyzetét, és Jézushoz viszi. Ezt látjuk az alázatban, amellyel elfogadja, hogy

Jézus nyilvános életében a háttérben maradjon – tudván, hogy a Fiúnak egy új családot kell alapítania, s hogy az anya órája, mely Jézus igazi órája, majd csak a kereszt pillanatában lesz újra az övé (vö. Jn 2,4; 13,1). Amikor a tanítványok mind elfutnak, ő lesz az, aki ott áll a kereszt alatt (vö. Jn 19,25-27); és később Pünkösöd órájában a tanítványok köréje gyűlnek, várván a Szentlelket (vö. ApCsel 1,14).

XVI. Benedek pápa: Verbum domini

XVI. Benedek pápa Szinódus utáni apostoli buzdítása Isten szaváról az egyház életében és küldetésében a püspököknek, a klérusnak, az Istennek szentelt személyeknek és a laikus hívőknek

Lk 1,45

„Az Ige Anyja és az öröm Anyja”

124. Az Isten Szava és az öröm közötti bensőséges kapcsolat különösen Isten Anyjában válik láthatóvá. Emlékezzünk csak Szent Erzsébet szavaira: „Boldog, aki hitt mindannak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1,45). Mária boldog, mert volt hite, mert hitt, és ebben a hitben foganta méhében Isten igéjét, hogy aztán a világnak adja. A Szótól kapott öröm ezért kiáradhat mindazokra akik a hitben engednek, hogy Isten Szava átalakítsa őket.

Lukács evangéliuma két helyen is elénk állítja a meghallás és az öröm misztériumát. Jézus mondja: „Ezek az én anyám és testvéreim: akik hallgatják Isten szavát, és tettekre is váltják” (8,21). És amikor a sokaságból fölkiált egy asszony és áldja a méhet amely Jézust hordozta és a keblet, amely szoptatta őt, Jézus kinyilatkoztatja az igazi öröm titkát: „Boldogabbak azok, akik hallgatják és megtartják Isten Szavát” (11,28). Jézus ezzel feltárja Mária igazi nagyságát, de előttünk is megnyitja annak a boldogságnak a lehetőségét, amely a meghallott és tettekre váltott Szóból fakad. Ezért emlékeztetek minden keresztényt, hogy Istennel való személyes és közösségi kapcsolatunk attól függ, hogy milyen közösségben vagyunk az Isten Szóval. Végezetül mindenki felé fordulok; azok felé is, aki eltávolodtak az Egyháztól, akik elhagyták a hitet, vagy még soha nem hallották az üdvösség örömhírét. Az Úr mindenkinek mondja: „Íme, az ajtónál állok és zörgetek. Aki meghallja hangomat és ajtót nyit nekem, ahhoz bejövök, vele étkezem 6 meg énvelem.” (Jel 3,20.) Tehát minden napunkat a Krisztussal, az Atya testté lett Igéjével való találkozás határozza meg: Ő a kezdet és a vég, és „minden őbenne áll fenn” (Kol 1,17). Teremtsünk csendet, hogy hallhassuk az Úr Szavát, és elmélkedjünk róla, hogy a Szentlélek tevékenysége által velünk maradjon, velünk éljen és szóljon hozzánk

életünknek minden napján. így az Egyház mindig megújul és ifjú marad az Úr Szavának köszönhetően, aki megmarad örökre (vö. 1Pét 1,25; Iz 40,8). így mi is részt vehetünk abban a nagy jegyesi dialógusban amellyel a Szentírás utolsó könyve zárul: „ A Lélek és a menyasszony mondják: »Jöjj el!« Aki hallja, mondja: »Jöjj el!« (...) Aki mindezt tanúsítja, az mondja: »Igen, hamarosan eljövök. Amen.« Jöjj el, Uram Jézus! ” (Jel 22,17.20.)

XVI. Benedek pápa: Porta fidei

XVI. Benedek pápa motu proprio kiadott apostoli levele, amellyel meghirdeti a Hit évét

Lk 1,45

15. Élete vége felé Szent Pál arra kérte tanítványát, Timóteust, hogy ragaszkodjon a hithez, olyan állhatatosan, mint gyermekkorában (2Tim 2,22; vö. 2Tim 3,15). Ez a felhívás mindannyiunkhoz szól, arra szólít, hogy ne legyünk lanyhák a hitben. A hit életünket végig kísérő társa, mely képessé tesz arra, hogy mindig új módon csodálkozzunk rá arra, mit tett értünk Isten. Jelen történelmünkben az 'idők jeleire' figyelve a hit arra kötelez mindannyiunkat, hogy a Föltámadott Úr eleven jeleivé váljunk a világban. A mai világnak elsősorban olyan emberekre van szüksége, akiknek szívét-lelkét megvilágosította az Úr szava, és képesek sokak szívét, elméjét megnyitni arra, hogy vágyódjanak Isten és a vég nélküli igaz élet után.

„Hogy az Úr szava terjedjen és megdicsőüljön (2Tessz 3,1) tegye a Hit éve egyre erősebbé kapcsolatunkat az Úr Krisztussal, mert egyedül csak benne tekinthetünk biztonsággal a jövőbe. Ő a hiteles és el nem múló szeretet biztosítója. Szent Péter szavai vetnek fényt a hitre: „Ezért örüljétek, noha most egy kicsit szomorkodnotok kell, mert különféle kísértések érnek benneteket, hogy a próbát kiállva hitetek, amely értékesebb a tűz próbálta veszendő aragnál, Jézus Krisztus megjelenésekor méltó legyen a dicséretre, a dicsőségre és a tiszteletre. Akit noha nem láttatok, mégis szerettek; bár most sem látjátok, mégis hisztek benne. De mivel hisztek, ujjonghattok a megdicsőültek kimondhatatlan örömeivel, mert eléritek hitetek célját: lelketek üdvösségét.” (1Pét 1,6-9) A keresztények élete ismeri az örömet, de ismeri a szenvedést is. Milyen sok szent tapasztalta meg a magányt; napjainkban is milyen sok hívő tapasztalta meg Isten hallgatását, pedig vigasztalására várt! Az élet megpróbáltatásai, miközben segítenek megérteni a Kereszt misztériumát és

részesülni Krisztus szenvedésében (vö. Kol 1,24), annak az örömnök és reménynek előjátékai, melyre a hit vezet: „mert amikor gyöngé vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,10). Szilárd meggyőződéssel hisszük, hogy az Úr Jézus legyőzte a rosszat és a halált. Ezzel a bizonyossággal hagyatkozunk Őrá: Ő jelen van közöttünk, legyőzi a Sátán hatalmát (vö. Lk 11,20); és az Egyház, az Ő irgalmasságának látható közössége, megmarad Benne mint az Atyával való végső kiengesztelődés jele. A kegyelem ezen idejét Isten Anyjára bízunk, akit „boldognak” mondunk, „mert hitt” (Lk 1,45).

Ferenc pápa: Lumen fidei

Ferenc pápa A hit világossága kezdetű enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden Krisztus-hívőnek a hitről

Lk 1,45

58. A magvető példabeszédében Szent Lukács idézi Jézus szavait, amelyekkel megmagyarázza a „jó föld” jelentését: ők azok, „akik tiszta és jó szívvel hallgatják a tanítást, meg is tartják és kitartásukkal gyümölcsöt teremnek” (Lk 8,15). Lukács evangéliumának szövegösszefüggésében a tiszta és jó szívre való hivatkozás a meghallott és megtartott szóval kapcsolatban burkoltan Szűz Mária hitének képét adja. Ugyanez az evangélista beszél Mária emlékezetéről is, arról, hogyan őrizte a szívében mindazt, amit hallott és látott, úgy, hogy a szó termést hozott életében. Az Úr anyja a hit tökéletes ikonja, ahogyan Szent Erzsébet mondja: „Boldog, aki hitt” (Lk 1,45).

Máriában, Sion leányában teljesedik be az Ószövetség hitének hosszú története. Sárával kezdve sok hívő asszony történetét mondja el, akik a patriarchák oldalán Isten ígérete teljesedésének és az új élet fakadásának a helyei voltak. Az idők teljességében Isten szava Máriához szólt, ő pedig teljes valójával befogadta a szívébe, hogy testet ölthessen benne és megszülethessék, mint az emberek világossága. Szent Jusztinosz vértanúnak a *Párbeszéd a zsidó Trifónnal* című művében van egy szép kifejezése, amelyben azt mondja Máriáról, hogy az angyali üdvözllet hallatára „hit és öröm” fogant meg benne.⁷⁴ Jézus anyjában ugyanis a hit gyümölcsözőnek bizonyult, és amikor a mi lelki életünk gyümölcsöt hoz, betelünk örömmel, ami a hit

⁷⁴ vö. Dialogus cum Tryphone Iudaeo, 100, 5: PG 6, 710.

nagyságának legnagyobb jele. Földi életében Mária Fiát követve a hit zarándokújtját járta.⁷⁵ Így Máriában az Ószövetség hitének útja fölvetetett Krisztus követésébe, és átformálódott azáltal, hogy részese lett Isten megtestesült Fia látásmódjának.

Ferenc pápa: Evangelii gaudium

Ferenc pápa Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban

Lk 1,41

5. Az evangélium, melyben dicsőségesen ragyog Krisztus keresztje, nyomatékosan meghív az öröme. Legyen elég csak néhány példa: az angyal így köszönti Máriát: „Örvendj!” (Lk 1,28). Mária Erzsébetnél tett látogatásakor János repes az örömtől anyja méhében (vö. Lk 1,41). Énekében Mária azt kiáltja: „Szívem ujjong megváltó Istenemben” (Lk 1,47). Amikor Jézus megkezdí szolgálatát, János felkiált: „Az örömöm most teljes lett” (Jn 3,29). Maga Jézus „kitörő örömmel dicsőítette az Istent a Szentlélekben” (Lk 10,21). Üzenete az öröm forrása: „Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és teljes legyen az örömötök” (Jn 15,11). A mi keresztény örömünk az ő túlaradó szívének forrásából fakad. A tanítványoknak ezt ígéri: „Szomorkodtok, de szomorúságotok öröme változik” (Jn 16,20). Majd hozzáteszi: „Viszontlátalak benneteket, s akkor majd örül a szívetek, és örömötöket nem veheti el tőletek senki” (Jn 16,22). Amikor meglátták a Feltámadottat, „öröm töltötte el” (Jn 20,20) a tanítványokat. Az Apostolok Cselekedeteiben azt olvassuk, hogy az első közösségben „örömmel vették magukhoz az ételt” (2,46). Amerre a tanítványok jártak, „nagy volt az öröm” (8,8), az üldözések közepette pedig „eltöltötte őket az öröm” (13,52). Egy éppen megkeresztelt eunuch „boldogan folytatta útját” (8,39), és a börtönőr „örült egész háza népével, hogy az Isten híve lett” (16,34). Miért ne lépnénk be mi is az öröme ebbe a folyamába?

Lk 1,39

288. Az Egyház evangelizáló tevékenysége egyfajta máriás stílussal rendelkezik. Valahányszor Máriára tekintünk, újra felébred bennünk a gyengédség és a szeretet erejébe vetett hit. Benne látjuk, hogy az alázat és a gyöngédség nem a gyengék,

⁷⁵ vö. Lumen gentium, 58.

hanem az erősek erénye, akiknek ahhoz, hogy fontosnak érezzék magukat, nincs szükségük arra, hogy rosszul bánjanak másokkal. Rá tekintve felfedezzük, hogy ő, aki Istent magasztalta azért, mert „letaszította trónjukról a hatalmasokat” és „a gazdagokat üres kézzel küldte el” (Lk 1,52-53), ugyanaz, mint aki az otthon melegét biztosítja igazságosságkeresésünknek. Ő az is, aki „szívében el-el gondolkodva” (Lk 2,19) gondosan megőrzött mindent. Mária képes felismerni Isten Lelkének nyomait a nagy eseményekben, és azokban is, amelyek felfoghatatlannak látszanak. Szemléli Isten misztériumát a világban, a történelemben, minden egyes ember hétköznapi életében. Ő az imádkozó és dolgozó názáreti asszony, de a figyelmes Miasszonyunk is, aki „sietve” (Lk 1,39) útra kel falujából, hogy másokon segítsen. Az igazságosságnak és gyöngédségnek, a szemlélődésnek és a mások felé való úton levésnek ez a fajta dinamikája teszi őt az Egyház mintaképévé az evangelizáció számára. Kérjük őt: anyai imádságával segítsen, hogy az Egyház sokak otthonává, minden népek anyjává váljon, és tegye lehetővé egy új világ születését. A Feltámadott mérhetetlen bizalommal és sziklaszilárd reménnyel eltöltő hatalommal azt mondja nekünk: „Íme, újjáteremtek mindent” (Jel 21,5). Máriával együtt haladjunk bizalommal ezen ígéret felé és mondjuk:

*Szűz és Anya, Mária,
te, aki a Lélektől indítva
befogadtad az élet Igéjét
alázatos hited mélységébe,
amelyet maradéktalanul odaajándékoztál az Örökkévalónak,
segíts, hogy kimondjuk a mi „igenünket”,
most, amikor minden eddiginél jobban
meg kell szólaltatnunk Jézus örömhírét.*

*Te, aki beteltél Krisztus jelenlétével,
örömet vittél Keresztelő Jánosnak,
aki felujjongott anyja méhében.
Te ujjongó lélekkel énekeltél
az Úr csodálatos tetteiről.*

*Te, aki szilárd maradtál a kereszt alatt
rendíthetetlen hiteddel,
és megkaptad a feltámadás örömteli vigasztalását,
összegyűjtötted a tanítóanyagokat a Lélek várásában,*

hogy megszülessen az evangelizáló Egyház.

*Nyerd el számunkra a feltámadottak új lelkesedését,
hogy elvigyük mindenkinek
a halált legyőző élet evangéliumát.
Adj nekünk szent bátorságot új utak kereséséhez,
hogy mindenkinek eljuthasson
a soha el nem múló szépség ajándéka.*

*Te, a figyelmes hallgatás és szemlélődés Szüze,
a szeretet Anyja, az örök menyegző Menyasszonya,
járd közben az Egyházért,
amelynek te a legtisztább ikonja vagy,
hogy soha be ne zárkózzon
és meg ne álljon
az ország felépítésére irányuló szenvedélyében.*

*Az új evangelizáció Csillaga,
segíts nekünk, hogy felragyogjunk a közösség,
a szolgálat, a lángoló és nagylelkű hit,
az igazságosság és a szegények iránti szeretet tanúságtételében,
hogyan az evangélium öröme
eljusson a föld végső határáig,
és annak egyetlen peremvidéke se nélkülözze világosságát.*

*Az élő evangélium Anyja,
a kicsinyek örömeinek forrása,
könyörögj érettünk!
Ámen. Alleluja.*

**Ferenc pápa: Üzenet a hivatások 52. világnapjára
A kivonulás, a hivatás alapvető tapasztalata (élménye)**

vö. Lk 1,39

Szűz Mária, minden hivatás példaképe, nem félt kimondani „igen”-jét az Úr hívására. Ő kísér és vezet bennünket. Mária a hit nagylelkű bátorságával énekelte meg azt az örömet, hogy kilépett önmagából és rábízta életének terveit az Istenre. Hozzá fordulunk, hogy teljesen nyitottak legyünk arra a tervre, amelyet Isten mindannyiunknak egyenként készített; hogy növekedjen bennünk a vágy a kivonulásra, és hogy sietve elinduljunk a többi ember felé (vö. Lk 1,39). Szűz Mária védelmezzon bennünket és járjon közben mindnyájunkért.

Ferenc pápa: Üzenet a tömegtájékoztatás 49. világnapjára

Adjuk hírül, hogy a család az önzetlen szeretetben való találkozás kiemelkedő helyszíne!

Lk 1,39-56; Lk 1,41-42

A család a központi témája az Egyház elmélyült reflexiójának és annak a szinódusi folyamatnak, amelynek során a nemrég lezajlott rendkívüli és a következő októberre egybehívott rendes ülésen kerül napirendre. Ebben az összefüggésben célszerűnek tartottam, hogy a következő Tömegtájékoztatási Világnap témája a családhoz kapcsolódjon. A család egyébként az első hely, ahol kommunikálni tanulunk. Ha visszatérünk ehhez a kiindulóponthoz, ez segíthet bennünket egyrészt abban, hogy kommunikációnk hitelesebb és emberibb legyen, másrészt abban is, hogy egy új nézőpontból tekintsünk a családra.

Ihletet meríthetünk abból az evangéliumi jelenetből, amikor Mária meglátogatja Erzsébetet (Lk 1,39-56). „Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Nagy szóval felkiáltott: 'Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!' ” (Lk 1,41-42).

Először is azt mutatja meg számunkra ez az epizód, hogy a kommunikáció olyan párbeszéd, amelyet átsző a testbeszéd. Mária köszöntésére ugyanis az első választ a gyermek adja meg, amikor örömeben felujjong Erzsébet méhében. A találkozás miatti örömteli felujjongás bizonyos értelemben véve minden más kommunikáció őstípusa és szimbóluma, amelyet már világra jöttünk előtt elsajátítunk. A nekünk otthont adó anyaméh a kommunikáció első „iskolája”, ahol a meghallgatás és a testi kapcsolat a párbeszéd formája; ahol elkezdjük megismerni a kinti világot egy védett környezetben, édesanyánk szívverésének megnyugtató hangját hallva. A

kommunikáció terén szerzett első tapasztalatunk ez a bensőséges kapcsolat két különálló lény között: egy ígéretekkel teli találkozás. Ez a tapasztalat mindnyájunk számára közös, hiszen mindannyian édesanyától születünk.

Ferenc pápa: Üzenet a 32. ifjúsági világnapra
Nagy dolgokat tett velem a Mindenható (Lk 1,49)

vö. Lk 1,36.39; vö. Lk 1,40–45; Lk 1,45

Korunknak nem „díványfiatalokra” van szüksége

Lukács evangéliumának elbeszélése szerint Mária, miután fogadta az angyal híradását, és kimondta igenjét arra a meghívásra, hogy a Megváltó anyja legyen, sietve felkelt, és elindult meglátogatni unokanővérét, Erzsébetet, aki akkor már hat hónapos terhes volt (vö. Lk 1,36.39). Mária rendkívül fiatal. Hatalmas ajándék az, amit hírül adtak neki, nagy kihívásokat is rejt magában. Az Úr biztosította őt arról, hogy mellette fog állni és segíteni fogja, de Mária elméjében és szívében még sok dolog nem világos. Mégsem zárkózik be otthonába, nem hagyja, hogy a félelem vagy a gőg megbénítsa. Mária nem olyasvalaki, akinek ahhoz, hogy jól érezze magát, szüksége van egy jó kis díványra, ahol kényelmesen és biztonságban elnyújtózhat. Nem díványfiatal (vö. Beszéd az imavirrasztáson, Krakkó, 2016. július 30.). Ha idős unokanővére segítségre szorul, ő nem habozik, hanem azonnal útnak indul.

Hosszú az Erzsébet házáig vezető út: csaknem százötven kilométer. A Szentlélektől vezetett názáreti leányka azonban nem ismer akadályokat. Az utazás napjai nyilvánvalóan segíthették, hogy elmélkedjen a vele történt csodás eseményen. Bennünk is ugyanez zajlik, amikor zarándoklatra indulunk: az út során eszünkbe jutnak életünk eseményei, egyre jobban meglátjuk értelmüket, és egyre mélyebben megérthetjük hivatásunkat, amely aztán az Istennek való találkozásban és a másoknak nyújtott szolgálatban tárul fel teljesen.

Nagy dolgokat tett velem a Mindenható

A két nőnek, a fiatal és az idős nőnek a találkozását teljesen átjárja a Szentlélek jelenléte: tele van örömmel és ámulattal (vö. Lk 1,40–45). A két kismama, miként a méhükben hordott két fiú, szinte táncol a boldogságtól. Erzsébetet mélyen megérintette Mária hite, ezért fel is kiált: „Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1,45). Igen, az egyik legnagyobb ajándék, amit a Szűz

kapott, a hit. Hinni Istennek felbecsülhetetlen ajándék, amelyet azonban el is kell fogadni; Erzsébet ezért áldja Máriát, aki pedig a Magnificattal válaszol (vö. Lk 1,46–55), amelyben ezt a mondatot találjuk: „Nagy dolgokat tett velem a Mindenható” (Lk 1,49).

Máriának ez az imája forradalmi, egy olyan, hittel teli fiatal lány éneke, aki tudatában van korlátainak, mégis bízik az isteni irgalmasságban. Ez a bátor kismama hálát ad Istennek, amiért letekintett az ő kicsinységére, és hálás üdvözítő művéért, amelyet a népért, a szegényekért és az egyszerűekért vitt végbe. Mária egész élettörténetének a hit a középpontja. Éneke segít megértenünk az Úr irgalmasságát, hiszen az viszi előre a történelmet, valamennyiünknek és az egész emberiségnek a történelemét is.

Amikor Isten megérinti egy fiatal fiú vagy lány szívét, az valóban hatalmas dolgokra válik képpé. A „nagy dolgok”, amelyeket Mária életében végbevitt a Mindenható, a mi életutunkról is szólnak, hiszen az nem egy irány nélküli botorkálás, hanem olyan zarándoklat, amely minden bizonytalanságával és fájdalomával együtt megtalálhatja Istenben a maga teljességét (vö. Angelus, 2015. augusztus 15.). Mondhatnátok: „De, Atyám, én annyira kevés vagyok, én bűnös vagyok, mit tudnék én tenni?” Amikor az Úr hív minket, nem ragad le annál, amik vagyunk, vagy amit tettünk. Ellenkezőleg: abban a pillanatban, amikor hív minket, mindarra tekint, amit tehetnénk, mindarra a szeretetre, amelyet tanúsítani képesek vagyunk. A fiatal Máriához hasonlóan ti is meg tudjátok tenni, hogy életetek a világ jobbá tételének eszközévé váljon. Jézus arra hív titeket, hogy hagyjatok nyomot az életben, a történelemben, saját életeteknek és sok más ember életének történelmében (vö. Beszéd az imavirrasztáson, Krakkó, 2016. július 30.).

Ferenc pápa: Üzenet a hivatások 54. világnapjára **A Lélek indít bennünket küldetésünkre**

vö. Lk 1,39

Jézus adja meg, hogy a mag kihajtsa.

Végezetül fontos megtanulni az Evangéliumból az igehirdetés stílusát is. Nem ritka ugyanis, hogy a legnagyobb jó szándék mellett enged az ember a hatalom kísértésének, a prozelitizmusnak vagy a türelmetlen fanatizmusnak. Az Evangélium ezzel szemben arra tanít, hogy utasítsuk el a siker és a hatalom bálványozását, ne

aggódjunk túlzottan a struktúrák miatt és engedjük el az aggályainkat, amelyek inkább a hódítás, semmint a szolgálat szelleméből fakadnak. Az Isten országának magva, noha kicsiny, láthatatlan és olykor jelentéktelen, csendben növekszik Isten szüntelen munkálkodásának hála: „Isten országa olyan, mint az az ember, aki magot vet a földbe. Utána, akár alszik, akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökik, maga sem tudja hogyan” (Mk 4,26-27). Ebben bízunk tehát elsősorban: Isten meghaladja várakozásunkat, meglep bennünket nagylelkűségével, és megadja, hogy munkánknak gyümölcse legyen, az emberi hatékonyság számításain túlmutató módon.

Ezzel az evangéliumi bizalommal nyílunk meg a Szentlélek csendes munkálkodása előtt, amely a misszió alapját jelenti. Nem beszélhetünk soha hivatáspasztorációról és keresztény misszióról a kitartó és szemlélődő imádság nélkül. Ebben az értelemben táplálnunk kell a keresztény életet Isten Igéjének hallgatása által és főként ápolnunk kell a személyes kapcsolatot az Úrral a szentségimádásban, amely az Istennel való találkozás kitüntetett alkalma.

Erre, az Úrral való bensőséges barátságra szeretnék bátorítani benneteket, főként azért, hogy kérjétek az égtől új papi és szerzetesi hivatásokat. Isten népének szüksége van rá, hogy olyan pásztorok vezessék, akik az Evangélium szolgálatára szentelik életüket. Ezért azt kérem az Egyházban lévő plébániai közösségektől, egyesületektől és a számos imacsoporttól: az elbátortalanodás kísértésével szemben imádkozzatok továbbra is az Úrhoz, hogy küldjön munkásokat aratásába, adjon az Evangéliumot szerető papokat, akik képesek testvéreik társául szegődni és így Isten irgalmas szeretetének élő jelévé válni.

Kedves testvérek, ma is újra megtalálhatjuk az igehirdetés iránti lángoló lelkesedést, és fel tudjuk kínálni – főként a fiataloknak – Krisztus követését. Ha azt látjuk is, hogy elterjedt egy megfáradt, vagy „kötelességszerű” tettekre szűkített hit, a fiataljainkban ott a vágy, hogy megismerjék Jézus örökké aktuális vonzását, hogy engedjék szavai, tettei által kérdőre vonni, provokálni magukat és végül, hála neki, álmodhassanak egy teljes értelemben emberi életről, amely boldogan adja magát oda a szeretetben.

Szűz Máriának, Megváltónk édesanyjának volt bátorsága, hogy befogadja Istennek ezt az álmát, és az ő kezébe helyezze fiatalságát és lelkesedését. Az ő közbenjárására nyerjük mi is ilyen szélesre tárt szívet, készséget, hogy „Igent” mondjunk az Úr

hívására, és örömet, hogy útra kelhetünk (vö. Lk 1,39), mint ő, hogy hirdessük az Urat az egész világnak.

2.3 Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangéliumban* (Lk 1, 39-45) hangsúlyos az öröm, az ujjongás témája, valamint kiemelendő a megállapítás, miszerint Erzsébet a Szentlélek hatására szól Máriaához. „Uram” anyjának nevezi őt – az Úr kifejezés pedig itt már Jézusra utal, s a liturgia többi szövegében is megjelenik. A görög szövegben olvasható „küriosz” szó azért is különleges, mert a keresztény szövegekben Jézus egyik legmeghatározóbb felségcímévé vált, valamint, mert az Ószövetség görög fordításában a tetragram (Jhvh) kimondása helyett használt héber „Adonáj” (Úr) kifejezést fordították így – Jézus és az Ószövetségi korban megtapasztalt Isten szoros kapcsolata, egysége mutatkozik meg ebben a szóhasználatban. E gondolatmenet jelenik meg a kezdő könyörgés utolsó soraiban : „A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké”. Itt a Szentlélek is említésre kerül, kapcsolódva az evangélium szövegéhez. A *válaszos zsoltárban* (79, 2ac és 3b. 15-16. 18-19) is visszaköszön az Úr megszólítás, valamint Isten uralmának megvallása: „Figyelj ránk, Izrael pásztora, ragyogj fel, aki trónolsz a kerubok fölött!” ; „Seregek Ura, fordulj hozzánk..”. Nem mentes e kifejezésektől az *olvasmány* (Mik 5, 1-4a) sem, mely Jézus fényében kiváltképp erős messianisztikus vonatkozásokat hordoz: „Föllép és legelteti nyáját az Úr erejében, az Úrnak, az ő Istenének, fenséges nevében”. Az *egyetemes könyörgések* papi bevezetője az előző vasárnapi kezdőnékből (Fil 4,5) idéz, szintén a gyakran használt megszólítást ismételve: „Az Úr közel van”. Az Isten uralmát jelzi az áldozás utáni könyörgés is: „Kérünk, hogy minél inkább közeledik Karácsony ünnepe, annál nagyobb odaadással készüljünk szent Fiad csodálatos születésének méltó megünneplésére. Aki él és uralkodik mindörökkön-örökké”.

További fontos motívum a messiás érkezése feletti öröm. A végső boldogság reményében szól a gondolat mentén az ötödik *egyetemes könyörgés*: „Elhunyt szeretteinket pedig örvendeztesd meg az örök otthon boldogságával”. A könyörgéseket lezáró papi imában szintén az öröm témája köszön vissza, összekapcsolva a már többször említett uralkodás gondolatával: „Engedd jóságosan, hogy mindnyájunkat örömmel töltsse el az ő látogatásának ünnepe! Aki él és

uralkodik mindörökkön örökké”. Az *adventi II. prefáció* is kapcsolódik több ponton az evangéliumhoz: „Őt előre hirdette a próféták szózata, és kimondhatatlan szeretettel hordozta a Szűzanya, az ő közeledtét jelezte Keresztelő János, majd bizonysgot tett arról, hogy már hozzánk érkezett. Ő megadja nekünk, hogy születésének ünnepét örvendezve várjuk, és így imádságban virrasztva, dicséretében ujjongva találjon minket”. Ilyen közös motívumok az öröm, az ujjongás, az Úr közelsége, valamint az, hogy az evangéliumi szakasz is arról tanúskodik, hogy előre jelezte Jézus érkezését Keresztelő János – már magzatként is. Az ígéretek beteljesedése kapcsán még említendő az izajási *áldozási ének* (Iz 7, 14): „Íme, a Szűz fogan, fiút szül, és Emánuelnek nevezi el” – ezt erősítik Erzsébet evangéliumban hallott szavai.

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

Hamvas Béla - A láthatatlan történet

„A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja.

A fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle.

Mert amikor bennünket elküldtek, az útrabocsátó Hatalom így szólt:

Rád bízok minden embert külön, kivétel nélkül mindenkit,

segíts, adj enni, adj ruhát, mindenkire vigyázz úgy, mint magadra, és ne hagyd a sötétségben elmerülni.

Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz, osszad meg.

Az egész világ tied. Szabad vagy a kövektől az éterig.

Ismerd meg, hódítsd meg, senki se tiltja, de jaj, neked, ha magadnak tartod.

Elbocsátlak téged is, mint mindenkit: felelős vagy minden emberért, aki veled él,

s el kell számolnod minden fillérrel, amit magadra költesz, minden örömmel, amit magadba zártál, és minden boldog pillanattal, amit magadnak tartottál meg.

Most eredj és élj, mert a világ a tied!”

Forrás: Tóti Kagyló, A Lengyeltóti Plébánia lapja 1. évf. III. szám 2018 november, 4.o.

Kép forrása: <http://www.szecsenyo.eoldal.hu/fenykepek/06-advent--karacsonyi-kifesto/szent-csalad-kifesto.html>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Advent – Valaki jön

Valaki jön -	de te nem veszed észre!
Valaki közeledik hozzád -	de te bezárkózol!
Valaki kopog nálad -	de te átalszod látogatását!
Valaki belép hozzád -	de te házon kívül vagy!
Valaki nálad lakik -	de te kidobod őt!
Valaki feltárulkozik -	de te a szavába vágysz!
Valaki vár rád -	de te hátat fordítasz neki!
Valaki segítséget kér -	de te megkeményíted szívedet!
Valaki ajándékot ad neked -	de te elásod azt!
Valaki végtelenül ráér -	de veled sosem lehet beszélni.
Valaki nyugalmat hoz -	de te szétszórt vagy!
Valaki jön -	de te csak magadat látod!
Amíg csak jön -	mindig megváltozhatsz!

Forrás: https://www.szepe.hu/irodalom/vallas/tima/tima_270.html

Balázsne Kóczyán Enikő - Anyának lenni (részlet)

Oly nehéz dolog anyának lenni,
míg nem tudja, nem is sejti senki.
Csupán az érzés végtelen gyönyörűség,
a sok aggodalom pedig sírig tartó keserűség.

Már a pocaklét alatt gyötör a kétség,
s fejedben megfordul sok ezer kérdés.
Ugye, minden rendben van? Jó anya leszek majd?
Együtt elkerülünk minden gondot s bajt?

Vajon milyen lesz, mikor először megpillantom?
Megnyugszik majd, ha sír a vállamon?
Megsimogatod szép lassan a pocakod,
s már most mennyire szereted,
csak ezt sugallod.

Mennyei érzés csupán a szívdobogása,
örömteli minden egyes apró kis rugdosása.
Alig várod születése közelgő percét,
végre kezdedben tarthasd életed szerelmét.

Életedet érte bármikor odaadnád,
a nagy terveket, ha kell, érte fel is adnád.
Ha beteg, te szüntelenül viseled gondját,
s egyengeted kis élete rögös útját.

Forrás: <https://www.poet.hu/vers/232751>

Kép forrása: <http://katolikusokeloforuma.network.hu/blog/katolikusok-elokozossege-blogja/filter/tag/m%C3%A1ria+%C3%BCnne>

Karácsonyi süti

Végy 1 kg szívbeli szeretetet,
Szitáld át a türelem szitáján nehogy pletykamag kerüljön bele.

Adj hozzá 1 liter bátorságot,
Adj hozzá 3 dl szorgalmat,
Adj hozzá 1 dl jóságot,
Gyúrd össze, 1 tojásnyi kedvességgel,
takard le tiszta jókedvvel,

Ha megkelt süsd ki a kitartás tűzénél,
Szórd meg vidám mosollyal,
tegyél rá pár csepp megbocsájtást,

Aztán vágd fel sok-sok darabra a karácsonyi sütit, hogy mindenkinek jusson belőle,
aki szeretetre éhes!

Kép és forrás:

<https://www.facebook.com/laudeturkiado/photos/a.664684096914260/1962527063796617/?type=3&theater>

Sík Sándor: Az igazi Mária

Ó Máriák,
Besnyőn és Somlyóban és Pócson és Cellben,
Lorettóban, Lourdesban, Fatimában, a Kármelen és Athoson,
Guadalupén és Nagasakiban,
akiknek arca elé ezerével özönlik az emberiség,
és bicskát ránt a csíki legény,
hogy az ő zászlója mehessen a körmenet élén,
és hadra kel a két spanyol falu népe,
hogy az igazi Mária melyiküké, -
Ó Máriák,

míg ti a tömjén lengő magasában
a fogadalmi táblácskák aranyos koszorúja között,
megbújva az ügyetlenkezű hajdani mester századok feketítette vonalaiban,
megértőn mosolyogtok,
ti fakuló fekete Máriák,
tudjátok-e, mik vagytok az emberiségnek?

Ti vagytok a Dallam, a Szín, a Szabadság,
a ritmus eloldó lebegése,
elengedés, magafeledés,
az Ünnepek.

Akik azt hiszik, élnek
(élnek, hogy dolgozhassanak,
s dolgoznak, hogy élhessenek),
akik tesznek, hogy tegyenek
(magot a földbe: szem legyen,
szemet a gépbe: mag legyen,
vetés, aratás - aratás, vetés),
akik vannak, de nincsenek,
(életük úgy folyik el:
sekély és szomorú patak,
világtalan barlang ölen
halálszagú posvány felé) -
akiknek ablaka zárt üvegét
ha megrezenti egy véletlenül arra tévedt tüdővész napsugár,
riadtan szegez be a megereszkedett táblát,
mert reszketnek a piros levegő
ismeretlen veszélyeitől -
ezeknek a mostoha gyermekeknek,
az alvajáróknak és halvaélőknek,
ó Máriák,
ó búcsúk, processziók, litániák,
rózsafüzérek, érmek, skapulárek,
zászlók, gyertyák, orgona, tömjén,
közös-ének, közös-imádság, egy-élet, egy-halál, egy-Isten, egy Anya,
egyetlen Szépség, -
ti vagytok az élet,
az emberi, isteni élet,
ó igazi Szűzmáriák! -

Mert bennetek, ó ügyefogyott Máriácskák,
elfátyolozva, elembesítve
otthonosan, nekünkvalón lakozik közöttünk Örömünknek Oka:

az igazi Mária,
akit a művész Isten festett a teremtés vásznára öröktől,
emberek örömének,
áhítatul az angyaloknak,
önnön magának gyönyörűségül,
akin az Örök Atya szeme elmosolyodjék,
mint mikor a tökéletes művész a tökéletes műben
dédelgető pillantással simogat végig százszor is egy alakot,
aminek szépsége még neki is titokzatos, -
az igazi, igazi Mária,
akinek Krisztus-simogató tenyerére letette az Isten
mind, ami jót szánt a világnak,
hogya hintse, öntse, ontsa ránk,
a vízözönnél özőnebb özőnnel
édesanyai szíve szerint, -
az igazi, igazi, igazi Mária,
akinek az élő Krisztus,
ülvén az Atyának jobbjára felől,
szentsebeinek bíborában,
amikor nagyon elnehezedik a szíve
teméntelen bűneink láttán,
ölébe hajtsa szent fejét
s megengesztelődve ülhessen vissza a mennyei trónra
és irgalommal nézzon újra ránk,
most és halálunk óráján. Amen.

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó műalkotás

Mária és Erzsébet találkozása, 12. századi román kori dombormű a pécsi székesegyház altemplomának déli lejárataról (Fotó: Loósz Róbert)

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- A Szentlélek engem is eltölt. Észreveszem-e magamban a jelenlétét, hagyom-e működni?
- Életem „országútján” kitől, miből merítek erőt? Hogyan fejezem ki az örömeimet?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Kérünk téged, Úristen,
öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet,
hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak,
Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük,
az ő kínszenvedése és keresztye által
a feltámadás dicsőségébe vitessünk.
A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által,
aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben,
Isten mindörökkön-örökké.

Evangéliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy a Tőled jövő örömet és boldogságot, ami Szent Fiadban van, Szűz Mária és Keresztelő János példájára, tudjam ünnepelni, és másoknak is tovább adni! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Forrás: <http://bythedrop.com/gallery/plants-flowers/roses/Rose-English-Belle-Story-Blooming-Pink-Petals-Yellow-Center>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Legmélyebb örömöm forrása Isten jelenléte bennem.
- A Szentlélek engem is betölt, hogy bátorítson, és új lendületet adjon az evangélium hirdetésében.

6. Actio, operatio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjek ma is IGEN-t mondani Istennek.
- Hívjam gyakran a Szentlelket!